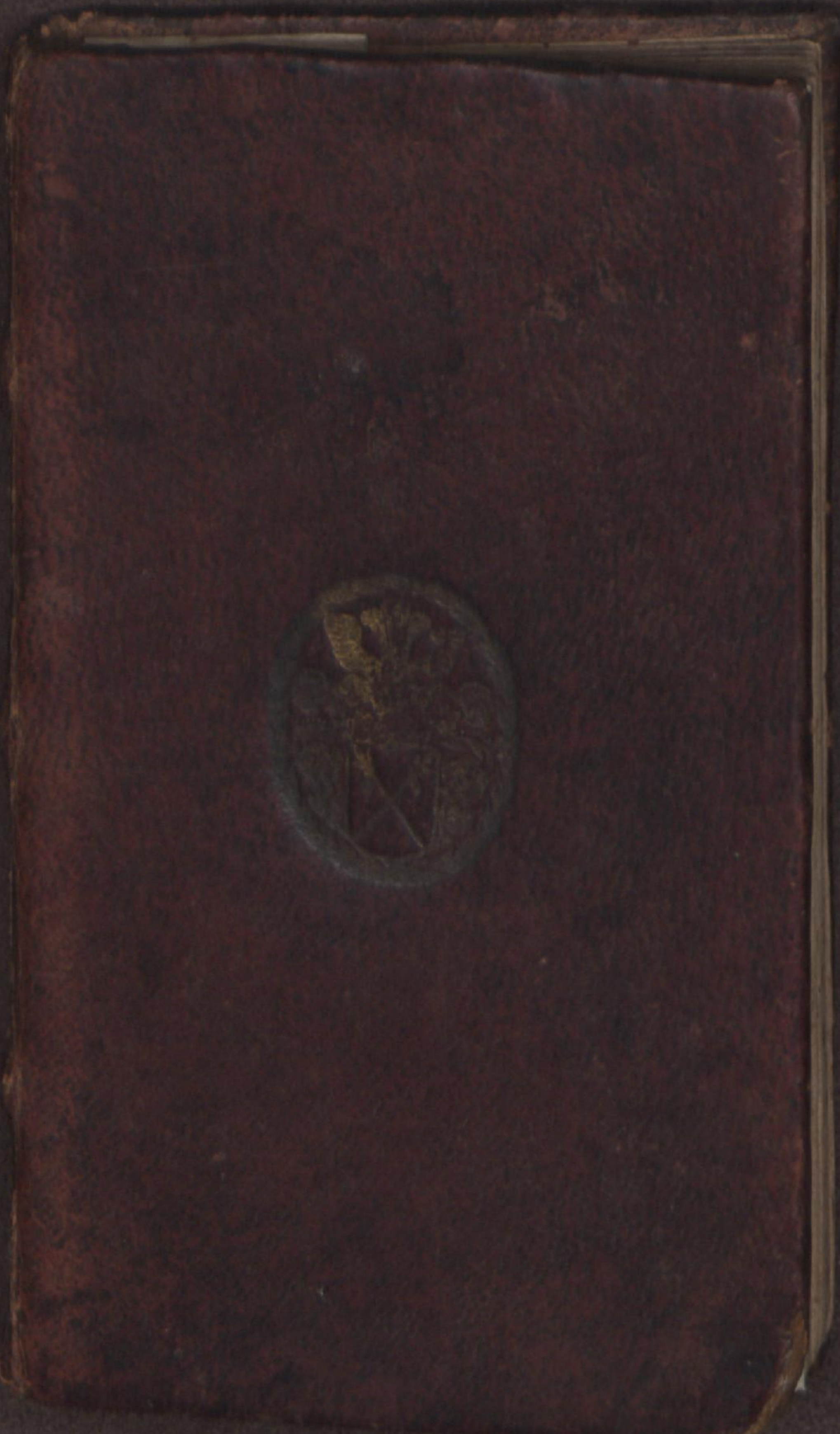
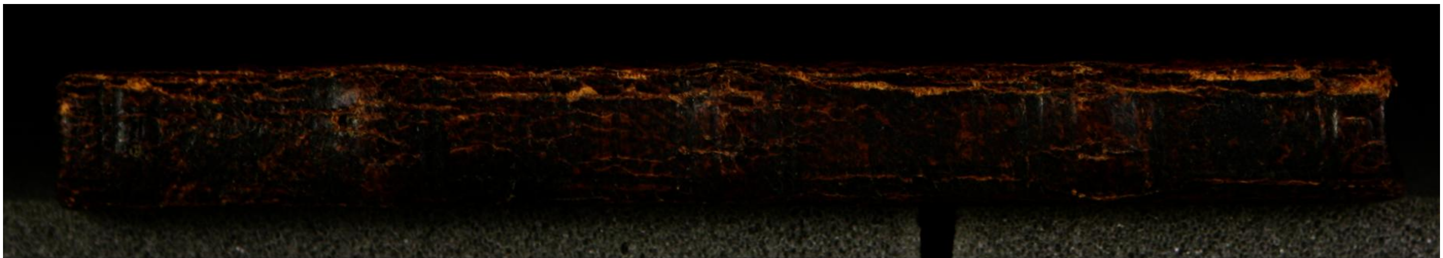

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

809
No 1076.

M Tuscher fecit

=LN 452 ex. 2
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Senec: Ep: 25.

Nulla est sine difficultate Subtilitas.

J Helwerska:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

DE MONETIS ET MENSURIS SACRAE SCRITURÆ.

Det er:

En vis oc ret Affregning oc Beſcriffuelſe / Om allehaande Mynt oc Maade / i den Hellige Scrifft.

Huor vdi alle de Hebreers / Greckiſke / oc Latinſke / Sølff oc Guld Mynt: Oc alle Korn oc Vin Maader / ſaa meget der omtalis i det gamle oc Ny Teſtamente / Oc behoff giørts / ere forklarede. Oc effter den Mynt oc Maade ere proportionerede / ſom gaar vdi de Brunſuigſke Lande.

Affregnet ved *M. Henricum* Bynting / Sogne Herre til Grünow.

Oc nu paa det flittigſte affſæt paa danſke / Oc effter vor danſke Mynt oc Maade affregnet.

Ved Niels Jørgenſøn / Predicker i Malmø. 1587.

Prentet i Kiøbenhaffn /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Erlig / Velbyrdig oc Gudfryctig Mand / Chriſten Friiſſ til Borreby i Sædland: Oc Kong: Maiett: fuldmectige Befalnings Mand / offuer Trundhiems Leen vdi Norge / Min gunſtige Herre / oc tilforladendis *Mecœnati.*

Ynſker ieg Naade / Lyckſalighed oc euig Fred til Siel oc Liff / aff Gud Fader ved JEſum Chriſtum.

GVnſtige Fromme Chriſten Friiſſ / Salomons Predicker ſiger: Cap. 12. *Faciendi plures libros nullus eſt finis:* Der er ingen ende paa / at giøre mange Bøger: Dette maa vel vdi denne tid ſigis met ſandhed. Oc en anden Viiſſ Mand haffuer ſcreffuit / at der ere for mange Bøger / Oc der ere icke for mange Bøger: Men her ſkal mand giøre forſkæl / at der ere tuende ſlags Bøger:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

En part Bøger oc Scriffter / giøre ſtor ſkade oc affbreck vdi *Religionen.* Ja de plaffue Menniſkene / Oc forſkrecker dennem vdi deris Sind oc Samuittighed/at mange der offuer/ komme vdi Fortuilelſe om Lærdommen / oc ere vdi ſtor Siels vaade oc Fare. Oc enddog det haffuer ſtyndem nogen vduortis Farffue oc ſkin/ ſaa er der alligeuel jdel Bedragerj vnder / Oc haffuer ſin herkomſt aff den onde oc ſuigactige Løgnere Dieffuelen/ ſom er Løgnens Fader.

Saa ere de Bøger alt for mange/vdi huilcke der indeholdis vildfarendis Lærdom / ſom vden all forſkæl beſuerer oc plaffuer Menniſkens Samuittighed.

Der neſt / at der ere icke for mange Bøger: Det ere de Bøger oc Scriffter / ſom vden Vildfarelſe ere vddragne aff den hellige Scrifft/

alle

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

alle godhiertige oc retſindige Chriſtne / til Lærdom oc Saligheds forbedring: Fordi / ſaa lenge ſom Verden ſtaar / giøris altid behoff at ſtudere / oc beflitte ſig vdi den hellige Scrifftis Lærdom. Der faare ere de Bøger icke for mange / vdi huilcke den hellige Scrifft grundelige forklaris oc vdleggis / til Menniſkens Saligked.

Saa haffuer oc den Naadefulde Gud / aff første Verdens begyndelſe / gantſke vel vdi atſkillige tider / indtil denne dag / forſørget den hellige Kircke / oc Menighed / met ſit Salige ords kundſkab / at endog den grumme Sathan haffuer vdi atſkillige maade / ſtaad der imod / ſaa ſtaar dog de ord faſt / ſom Eſaias ſiger: Cap: 40. *Verbum Domini manet in æternum.* Guds ord varer euindelig. Ja det gaar lige ſom der ſtaar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

vdi Apoſtlernis gierninger : Act : 5. Der Phariſeerne beſpurde ſig met huer andre / huorledis de kunde forbiude Apoſtlerne / at predicke Chriſti Euangelium / da opſtod den Viſe Gamaliel oc ſuarede. Lader være diſſe Menniſker / oc lader dem betemme / Er dette Raad eller gierning aff Menniſken / da bliffuer det til intet: Men er det aff Gud / da kunde i icke nedtrycke det.

Dette er och ſaa vdi Sandhed / at lige ſom Gud almectigſte / haffuer flittelige ladet vdraabe / oc beſcriffue ſit Ord oc vilge / ſaa haffuer hand oc vdi altſomſtørſte modſtand oc Anfecting / beuaret det aff ſtor Naade oc Barmhiertighed / ſin hellige Kircke til gaffn oc beſte.

Den hellige Scrifft / vdi huilcken den gode Gud lader betee ſin vilge / ſom hand haffuer til Menni-

ſkens

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ſkens kiøn / er vdi atſkillige oc vnderlige maade forfordrit oc forfremmit/ fra førſte Verdſens begyndelſe: Oc vdi denne ſidſte Verdſens tid / obenbaret oc kommen til Liuſet for arme oc Vankundige Hedninger.

Den trofaſte Scribenter *Ioſephus, de Antiqui: Iud: libro* 1. *Cap*: 4. ſcriffuer: at Sæth/ Adams Søn/ afflede ſkøne oc deilige Sønner/ huilcke der ginge oc efterfulde deris fromme Faders fodſpor/ oc leffde it Gudeligt Leffnet: De haffde oc kundſkab om Ypperlige oc høye ting: De haffue oc flittelig giffuet act paa/ huad deris Farfader Adam haffuer ſagt / om Verdens oc alle tingeſters ende/ Oc ſynderlig/ at Verden ſkulde tuende gange vndergaa / En gang aff Vandflod / oc anden gang aff Ild. Oc paa det at ſaadant aldrig ſkulde forglemmis / da haffue de

(:) iiij giort

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

giort tuende ſkøne Columner / den ene aff Tegel / oc den anden aff huggen Steen / vdi huilcke de haffue vdhugget oc antegnet / huad de haffde hørd oc lærd aff deris Forfædre. Sammeledis haffuer och ſaa den gode Gud / met ſin egen finger ſcreffuit ſin hellige Low oc vilge / vdi tho Steentaffler / oc antuordet Moſi dennem.

Den hellige Moſes haffuer oc flittelig ſcreffuit / vdi ſine fem Bøger / om Guds vnderlige gierninger oc vilge / ſom *Ioſephus, lib. 4. Antiqui: Iud: 6. Cap:* ſiger: *Moſes dedit eis in libro leges:* Moſes gaff Iſraels Børn / Guds Lower / optegnede vdi en Bog.

Saa haffuer Gud vdi vnderlige maade / forfremmet ſit Ord oc Vilge / fra Moſis tid / ved Patriarckerne oc Propheterne / huilcket er alt for langt her at opregne. *Ptolo-*

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Ptolomeus Philadelphus, de Antiqui: Iud: libro 12. Cap: 2. ſom vaar en mectig oc ypperlig Konge vdi Egipten / bekaaſtede it merckeligt *Bibliotech*, aff atſkillige Bøger / ſom hand kunde lade opſøge aff atſkillige *Nationer* oc Lande. Hand haffuer och ſaa / ſendt Bud til Jeruſalem / oc begærede aff den ypperſte Præſt *Eleazaro*, at hand vilde ſende hannem nogle Høylærde oc Viſe Mend aff Jøderne / *Anno Mundi: 3684.* ſom rettelige oc eigentlig kunde *transferere* oc vdtaalcke / aff Hebreiſken / oc paa Greckiſke ſpraack / HERRENS Low / oc Propheterne. Oc den ypperſte Præſt ſende til hannen / halffierdeſindstiuffue Høylærde Mend aff Jøderne / ſom effter Koigens vilie oc begæring fuldende ſamme Arbeide: Oc der effter begaffuede Kongen dennem rigelige for

(:) v deris

deris Vmage / oc ſende dem hiem igen til Jeruſalem / met ſtor ære oc Herlighed.

Der effter haffuer den hellige Lærefader *Ieronimus, Anno Christi,* 390. ſom bode hoſſ Bethlehem / flittelige affſæt den gantſke hellige Scrifft / paa Latinſke ſpraack.

Oc vdi denne ſidſte Verdſens tid / haffuer den fromme Lærefader *Lutherus* aff den hellig Aands Naade fortydſket den gantſke Bibel.

Men nu vdi vor tid / er den hellige Scrifft prentet paa danſke / effter ſom Høybaarne Herre oc Førſte / Konning Christian / den Tredie / Danmarckis oc Norgis Konning ꝛc. met ſalig oc Høylofflig ihukommelſe ſamme Arbeide flittelige haffuer bekaaſtet. Huilcket hans Elſkelige Søn / Stormectigſte Herre oc Høybaarne Førſte Konning Fredrich / vor

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

vor allernaadigſte Herre oc Konge / aff medbaarne godhed oc Gudfryctighed / fremholder oc forfordrer / met altſomſtørſte omhu oc flittighed: Huor faare / at alle de / ſom vdi diſſe Nordliggendis Lande / boendis ere / bør høylige at tacke oc loffue den gode Gud.

Andre Lande oc *Nationer* elſke deris egne Tungemaal / oc er dennem meget kiert / Naar de kunde bekomme nyttige Bøger / paa deris egit Lands tale oc Spraack: Men dette vort Danſke Tungemaal / foractis meget / aff hine egenſindige / oc Affuindsfulde Menniſker: Fordi naar nogen / aff it gaat Hierte / den euige Gud til ære / oc godhiertige Chriſtne til Saligheds vnderuiſning / tager ſig noget Arbeide faare / enten at ſcriffue danſke Bøger / eller at fordanſke noget ſom nytteligt er / Da ere

der

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

der mange ſom det fortryder / for-
haaner oc baguaſker / oc ſige / ſaa-
dant giøris icke behoff. Item / her
ere nock ſaadanne Bøger / Oc diſ-
imellem / holder de icke deris egen
Saligheds Lærdom vdi god act /
ſom dennem burde.

Saadan fortredelighed aldelis
wanſeet / haffuer ieg affſæt denne lil-
le / dog meget nyttelig Bog / paa
danſke: Forhaabendis / at dette
ringe Arbeide / ſkal komme mange
til nytte / baade dem ſom læſer den
hellige Scrifft / ſaa vel ſom dem der
lærer Scrifften for andre.

Oc effterdi Gud ſiger ved Pro-
pheten / Eſaiæ 49. at alle Gudfryc-
tige Øffrighed ſkal være den hellige
Kirckis Foſter Fædre oc Ammer.
Jeg haffuer oc vel forſtaad E. F.
Hierte oc ſind / til Guds ſalige Ord
at forfremme / ſom klarlige giffuis
til-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

tilkiende / vdi det / at den hærlige Guds tieniſte / vdi Trundhiems Domkircke/ er ſaare vel forfordret/ ſiden Kong: Maiet: haffuer derhedenſkicket E. F. til at være Stigts Leens Mand / ſaa at alting der vdinden/ Ordentlig forhandlis: Da haffuer ieg der faare / nu fordriſtet mig til / at lade denne Bog/ vnder E. F. Naffn oc *Patricinio*, vdgaa paa Prenten. Bedendis oc ynſkendis gantſke ydmygelig / at E. F. lader ſig dette ringe Arbeide vel befalde / for Guds ære / oc Menighedſens nytte oc forbedring.

Den euige Gud / Fader / Søn oc hellig Aand / beſkytte / oc ved ſin Guddoms mact forfremme E. F. at alting vdi det høye Kald / E. F. er vdi / aff Guds forſiun / forordnet / kand ſke Gud til ære / oc Chriſti Menighed til beſte.

Den

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Den ſamme Gud/ giffue E. F. all Siels oc Legemis velfart oc Lyckſalighed/ oc beuare E. F. ſamptelig met E. F. Elſkelige oc kiere Frue / oc beggis E. F. Blods foruante oc gode Venner / fra all wlycke oc fare Amen. *Actum Malmogiæ, Pridie Idus Ianuarij, Anno* 1588.

E. F.

Villige oc vnderdanige
Tienere.

Niels Jørgenſøn
Suenburgenſis.

Bogen

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Bogen ſiger til den fromme Læſere.

Fromme Læſer vilt du acte
Det er dig ingen ſkade
Om du vilt mig ret betracte
Det bliffuer dig til baade.
Jeg lærer dig at kiende ret
Guld oc Sølff Mynt den klare/
Som Scrifften haffuer : ey forget/
At du ſkalt ey vildfare.
Huad Seckel er/ochſaa *Talent*
Det findis her antegnet
Ret effter Scrifftens *Fundament*
Er/ *Mina*, ret affregnet.
Mynten oc Maal oc andet meer
Som ey forſtaas aff alle
Epha, *Gomer*, oc Maader fleer
Cab, *Homer*, *Hin*, de kaldis.
Huad huer for ſig begribe kand/
Det er her obenbare.
For ligligt værd kiøb mig paaſtand/
Gud vil dig vel beuare.

N. I. S.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

DE MONETIS ET MENSVRIS SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Det er

En vis oc ret Affregning oc Beſcriffuelſe/ Om allehaande Mynt oc Maade/ i den hellige Scrifft.

Den Første Part aff denne Bog/ vdi huilcken allehaande Sølff oc Guld Mynt / Saa meget der omtalis i det Gamle oc Ny Teſtamente/ det ene effter det andet/ bliffuer vdlagd oc Forklaret.

I.

Om Hebreernis Vegt.

EFterdi Hebreerne haffuer Affueyet deris Mynt effter deris Vegt: Saa maa der faare deris Vegt førſt Forklaris. Oc ſkal mand vel acte oc mercke / at de haffue hafft tre ſlags Vegt.

 1 Førſt/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

I Førſt / den almindelige Vegt.
II Der næſt / den Kongelige Vegt.
III Oc Helligdommens Vegt.

HElligdommens Vegt vaar lige end en gang ſaa ſuar oc tung / ſom den almindelige Vegt haffuer været.

Men den Kongelige Vegt / holt middelmaade ſuarhed oc tunghed / mellem den almindelige / oc Helligdommens Vegt / ſom mand oc lettelige kand mercke / aff denne efterfølgendis Vegtis beſcriffuelſe. Som ieg aff *FL. IOSEPHO: GVILELMO BVDAEO: MATTHAEO HOSTO:* Oc andre flere Scribenter / haffuer vddraget.

I.

ZVZA.

It quintin Sølff.

Kaldis *Drachma* eller *Denarius*, i det Grekiſke oc Latinſke Spraag: vdi danſk Mynt s. ſkilling.

II.

Seckel haffue været tre ſlags.

I.

Siclus vulgaris.

Det er den almindelige Seckel / haffuer

haffuer veyet it halfft lod Sølff / efter danſk Mynt / j. Marck.

II.

Siclus Regius.

Det er den Kongelige Seckel / haffuer veyet tre quintin Sølff: efter danſk Mynt / halff anden Marck.

III.

Siclus Templi, ſiue Sanctuarij.

Det er Helligdommens Seckel / haffuer veyet it lod Sølff: efter danſk Mynt / ij. Marck.

Maneh it Pund.

Vaar oc tre ſlags / ſom Ezechiel beuiſſ i det 45. Capitel.

I.

Mina vulgaris.

Det er det almindelige Pund / oc veyede Femten lod / Helligdommens Seckel: vdi danſk Mynt / 30. Marck.

II.

Mina Regia.

Er det Kongelige Pund / veyede 20. Helligdommens Seckel: det er vdi danſk Mynt / 40. Marck.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

III.

Mina Sanctuarij, ſiue Templi.

Det er Helligdommens Pund / veyede 25. lod: det er vdi danſk Mynt / 50. Marck.

Kickar.

Er it Centner.

Men paa Latine *Talentum*. Det vaar oc tre ſlags.

I.

Talentum vulgare.

Det almindelige Centner / holder 3000. almindelige Seckel / Det giør 1500. lod: Effter danſk Mynt / huert lod beregnet 2. Marck / er 3000. danſke Marck.

II.

Talentum Regium.

Det Kongelige Centner / holder 3000. Kongelige Seckel / det giør 2250. lod Sølff / huert lod Sølff beregnet for 2. Marck / da er det 4500. Marck / vdi danſk Mynt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

III.

Talentum Templi, ſiue Sanctuarij.

Det er Helligdommens Centner/ holder 3000. Helligdommens Seckel. Det er try Tuſinde lod Sølff: Er efter danſk Mynt/ 6000. Marck etc.

Oc her vdinden ſkal mand vel mercke/ Huordan *Proportion*, oc ligelighed den Hebreiſke oc Grekiſke Vegt/ haffuer hafft met huer andre/ ſom vaar Mina Templi, Helligdommens Pund / Det vaar lige ſuart oc tungt met Mina Attica, Det er/ de Greckers Pund. Thi haffuer det Grekiſke pund / oc Helligdommens pund/ hoſſ Hebreerne været lige tunge oc lige ſuare mod hin anden. Men dette er alene at forſtaa / om det almindelige Hebreiſke Centner/ ſom nu ydermere efterfølger. At lige ſom 60. Grekiſke pund / haffue giort it almindeligt Centner/ Saa haffuer oc 60. Helligdommens pund/ giort it almindeligt Centner: Och ſaa haffuer det Grekiſke almindelige Centner / Oc Hebreernis almindelige Centner været lige tunge. Der aff er det kommen / at det al-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

mindelige Hebreiſke Centner / kunde oc brugis vden Lands / ſom vdi *Grecia* oc *Italia*. Men det Kongelige oc Helligdommens Centner / ere bleffne oc brugte / vdi det Jødiſke Land alene / lige ſom det almindelige Hebreiſke Pund / effterdi der icke er gaait 60. ſom der vaar brugeligt vdi Grecke Land / men Hundrede Pund vdi en almindelig Centner: Da kunde Greckerne oc de Rommere / icke ligne deris Vegt der effter / derfaare maatte det almindelige Pund / ſaa vel ſom det Kongelige Pund / ingen andenſteds brugis / vden i Jødeland alene.

Saa er nu kortelige vdi en Summa tilkiende giffuit / huorledis den Greckiſke oc Hebreiſke Vegt / komme offuer it tilſammen.

Mina Templi: Det er Helligdommens Pund / vaar lige ſuart oc tungt / met det Greckiſke Pund / ſom kaldis Mina Attica. Thi det veyede 25. Lod / oc er der faare ſiu Lod lættere / end vore Tydſke Pund / vdi Brunſuicks Lande.

Oc det almindelige Hebreiſke Centner / veyede lige ſaa meget / ſom det Gredſke Centner / ſom kaldis Talentum Atticum.

Item /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Item / Helligdommens Seckel / veyede lige it Lod / ſom Semiuncia ἡμιούγγιον kaldis hoſſ Greckerne.

Nu effterfølger om Sølff-Mynten hoſſ Hebreerne.

HEbreerne haffue affueyet deris Mynt effter deris egen Vegt / Och ſaa haffue de giffuit Mynten naffn effter Vegten / ſom efftерfølger.

I.

ZVZA: Er en halff ort aff en Daler / det er / it quintin Sølff: viij. ſkilling danſke.

II.

Siclus vulgaris: Det almindelige Seckel / er en ort aff en Daler / en Marck danſke.

III.

Siclus Regius: Det Kongelige Seckel / er halffanden Ort aff en Daler / fire oc tiuffue ſkilling danſke.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

IIII.

Siclus Templi: Helligdommens Seckel / er en halff Daler / vdi danſk Mynt / ij. Marck.

DE MINIS.

I.

Mina vulgaris.

Det almindelige Pund / er halffottende Daler: 30. Marck hoſſ oſſ Danſke.

II.

Mina Regia.

Det Kongelige Pund / er 10. Daler. 40. Marck hoſſ oſſ Danſke.

III.

Mina Templi.

Helligdommens Pund / er halfftrettende Daler / 50. Marck hoſſ oſſ Danſke.

DE TALENTIS.

I.

Talentum vulgare.

Det almindelige Centner / er 750. Daler / er 3000. Marck danſke.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

II.

Talentum Regium.

Det Kongelige Centner/er 1125. Daler/ er 4500. Marck danſke.

III.

Talentum Templi.

Er Helligdommens Centner/er 1500. Daler/ det er 6000. Marck danſke.

Oc her ſkal mand flittelig acte oc mercke denne Regel / at ſaa offte / det Ord/ Seckel / ſtaar alene for ſig ſelff / oc der hoſſ bliffuer ingen anden ſynderlig Vegt/ naffn giffuit/ da kand det icke anderledis forſtaas/ end den almindelige Seckel. Men naar det ord følger oc ſtaar der hoſſ/Seckel/effter Kongelige Vegt / eller effter Helligdommens Vegt/ da er det Kongelige eller Helligdommens Seckel/ effter ſom ordet lyder vdi ſig ſelff.

En Seckel Sølff / kaldis oc vndertiden en Sølff Pending / ſom ſtrax her effter ydermere bliffuer forklaret. Dette er nu nock til en indgang om Hebreernis Sølff-Mynt/ oc huad Naffn den haffuer hafft effter Vegten.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Om Hebreernis Guld-Mynt.

ZVZA Auri, paa Ebreiſke Adarconim, Er en Vngerſk Gylden. Drachma Auri: er it quintin Guld.

De Siclis Aureis.

I.

Siclus vulgaris Auri: Er det almindelig Seckel Guld / det er / tho Vngerſke Gylden / vdi danſk Mynt / 12. Marck.

II.

Siclus Regius Auri: Er det Kongelige Seckel Guld / det er 3. Vngerſke Gylden: 18. Marck danſk Mynt.

III.

Siclus Aureus Templi: Helligdommens Guld Seckel: 4. Vngerſke Gylden. 24. Marck danſk Mynt.

De Minis Aureis.

I.

Mina vulgaris Auri: Det almindelige Pund Guld / er 60. Vngerſke Gylden; 360. Marck danſk Mynt.

Mina

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

II.

Mina Regia Auri: Det Konge-lige Pund Guld / er 80. Vngerſke Gyl-den. 480. Marck danſk Mynt.

III.

Mina Aurea Templi: Hellig-dommens Pund Guld / er 100. Vn-gerſke Gylden. 600. Marck danſk Mynt.

De Talentis. Aureis.

I.

Talentum vulgare Auri: Det al-mindelige Centner Guld / det er 6000. Vngerſke Gylden: 36000. Marck danſk Mynt.

II.

Talentum Regium Auri: Det Kongelige Centner Guld / er / 9000. Vngerſke Gylden. 54000. Marck danſk Mynt.

III.

Talentum Templi Auri: Hellig-dommens Centner: 12000. Vngerſke Gylden / er / 72000. Marck danſk Mynt.

De

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Oc enddog ieg haffuer ſaa affregnet den Hebreiſke Guld Mynt / effter Vngerſke Gylden: Fordi den vngerſke Goldgylden Vegt / kommer vel offuer it met Hebreernis Vegt: Saa haffuer dog det Guld/ſom vaar brugeligt vdi Jødeland / været meget koſteligere / thi det vaar Aurum Ophirizum, oc ædelt Arabiſk: Ja / det haffuer været det altſombeſte oc klariſte Guld.

Ydermere/ ſaa meget Myntens ſkickelſe er anrørendis / finder mand endnu til hukommelſe/ nogle Sølff Seckel / ſom haffue paa den ene ſide Aarons Kiep/ ſom bleff grøn / oc bar Mandel / oc der ſtaar omkring nogle Hebreiſke Bogſtaffue / de betyde ſaa meget. Den Stads Jeruſalems Mynt. Oc paa den anden ſide / ſtaar en Kalck met Røgelſe / oc der hoſſ de ord: Seckel Iſrael.

Zuza: ſom oc kaldis Denarius eller Drachma: vaar en Pending (ſom oc tilforne er omtalet) oc veyede it quintin Sølff/ eller Guld. Oc ſom S. Matth. ſcriffuer i det 22. Cap. At der Jeſus vandrede her i Verden / da haffuer den Rommerſke Keiſers Billede oc offuerſcrifft / været ſlagen paa ſamme Mynt.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Vdi den hellige Scrifft/ talis ocſaa om denne efterfølgendis Mynt.

Ceſapim Argentei, it Ebreiſk ord/ der haffuer været tuende ſlags Sølffpendinge/ thi det Jødiſke Folckis Sølff Seckel/ kalledis vndertiden Sølffpendinge: Oc den almindelige Seckel/ eller Sølffpending/ vaar ſaa god ſom en Ort aff en Daler/ en Marck danſk Mynt. Men Helligdommens Sølffpending/ vaar ſaa god ſom en halff Daler/ ij. Marck danſk Mynt: Oc for ſaadanne tredive Sølffpendinge/ er Chriſtus bleffuen ſoldt.

Stater: Er en halff Daler/ eller it lod Sølff/ Saadan en Pending tog Petrus aff Fiſkens Mund/ ſom hand vdgaff til Told/ for ſig oc Chriſto/ Matth. 17. Mand haffuer ocſaa fundet nogle *Stater,* myntet aff Guld/ Ja aff koſteligt Guld/ aff dennem haffuer ſomme været ſaa gode ſom en dubbelt Ducat/ en part/ ſom tre Vngerſke Gylden/ oc en part ſaa gode/ ſom fire vngerſke Gylden. Ja oc det ſom mere haffuer været/ at ſomme *Stater* vaare ſlagne aff purt

Guld/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Guld / och ſaa gode ſom en Portugaløſer er vdi vor tid. Men ſaadanne *Stater* bleffue icke Myntede vdi Jødeland / der faare bleffue de oc kallede / effter de Herrers naffn/ ſom lode Mynte dennem / de kalledis *Stateres Darici, Philippici,* oc *Alexandrei, &c.*

Didrachmum: Vaar en Pending / ſaa god ſom en Ort aff en Daler / en Marck danſk Mynt. Saa meget ſkulde huert Menniſke giffue til Told for ſig/ Matth: 17.

Denarius eller *Drachma*: Er en Skreckenberger/ lige ſaa meget ſom en halff Ort aff en Daler/ 8. ſkilling danſke. Om denne Mynt læſis/ Matth. 20. 22 oc Lucæ. 15.

Scrupulum argenti: paa Ebreiſk Agorah. Er en Førſtelig Graaſſe: Det er den tredie part aff it Quintin / 8. huide danſk Mynt. Om denne Pending talis/ 1. Samuel. 2.

Gera: paa Ebreiſk Gerah. Vaar en Pending / noget ringere end en Marien Graaſſe / fordi 20. *Gera* ere en Seckel/ Det er/ en halff Daler/ ſaa er der faare *Gera* den femte part aff it quintin / Det er / hen ved halffemte huid/ oc en ſmaa pending / danſk Mynt.

Obolus:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Obolus: paa Ebreiſk / Maah. Er ſaa meget ſom en halff Førſtelig Graaſſe: Det er den Siette part aff it quintin / fire danſke huider.

As Minutus: Haffuer været en liden Pending / noget mindre end en Tydſk pending / kaldis Mattier / noget nær ſaa god ſom fire Hannouerſke huider / noget mere end halffierde Miſniſke Pendinge: Det er den Tiende part aff it quintin / det er ij. danſke huider / oc halffanden ſmaa Pending.

Quadrans: paa Ebreiſk Ribbua. Det er en liden Pending / noget ringere end en Miſniſker pending / eller Flitterchen. Der fattis den Tiende part / at det icke er en fuldkommen Miſniſker pending. Thi er *Quadrans* noget mere end en Tydſk pending / ſom kaldis Goſler / det er noget nær en Hãnouerſke huid: udi danſk Mynt / noget mere end en Blaffert.

Denne Pending kaldis oc paa Latine: *Teruncius: à tribus vncijs, Quadrans autem nominatur, quod ſit quarta pars aſsis: Matth. 5. Marci 12.*

Minutum, λέπτον: Er en ſkierff / Marcj 12.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ej 12. Denne Pending er noget ringere end en Hannouerſke Suaren / eller en halff Miſniſker pending: halffanden danſk ſmaa Pending.

Nu effterfølger Myntens Affregning vdi det gamle Teſtamente.

Geneſ: 20.

KOng Abimelech i Gerar ſagde til Sara / See der: Jeg haffuer giffuet din Broder Tuſinde Sølffpendinge / det giør halfftredie Hundrede Daler: Thi det vaare almindelige Seckel / De huer vaar ſaa god ſom en Ort aff en Daler. 1. Marck danſk Mynt.

Geneſ: 23.

Abraham kiøbte en Ager til ſin Huſtruis Saræ begraffuelſe / for 400. Seckel Sølff / de giorde it Hundrede Daler: Thi det vaar almindelige Seckel / huer ſaa god ſom en Marck danſke.

Abra-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Geneſ: 24.

Abrahams Suend/ gaff Iſaachs Feſtemø Rebeckæ it Gyldene Stierne Span/ ſaa gaat ſom en halff Seckel Guld/ det veyede en Vngerſke Gylden. Oc tho Armbaand/ veyede 10. Seckel Guld/ det er 20. Vngerſke Gylden. Fordi Texten taler ſammeſteds om almindelige Seckel.

Geneſ: 37.

Ioſeph bleff ſoldt aff ſine Brødre/ for tiue Sølffpendinge: Det er/for 20. Marck vdi danſk Mynt/ det er fem Daler/ ſom de *Septuaginta interpretes,* haffue det antegnit: Thi det vaar almindelige Seckel/ de haffue giffuet gaat kiøb/ paa det de kunde bliffue hannem quit. Men de Sølffpendinge/ſom Chriſtus bleff ſoldt faare/vaare end en gang ſaa tunge/ Thi det vaare Helligdomnens Seckel/ huer/ en halff Daler.

Exodi 21.

Om en Oxe ſtanger nogen Mands Suend eller Pige/ da ſkal Oxens Eyermand/giffue deris Huſbonde/ſom de tiente/ 30. Seckel Sølff/ det er halffottende Daler/ Thi Texten taler om almindelige Seckel.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Exodi 30.

Naar Iſraels Børn ſkulde tellis / da ſkulde huer ſom bleff talt / giffue for ſig en halff Seckel / effter Helligdommens Seckel: Det er / at huer ſkulde giffue en Ort aff en Daler.

Exodi 37.

Den hellige Liuſeſtage / met alt ſit tilbehørendis redſkab / vaar giort aff it Centner purt Guld / effter Helligdommens Vegt / det er ſaa meget ſom 12000. vngerſke Gylden.

Exodi 38.

Alt det Guld / ſom bleff forarbedet til den gantſke gierning i Helligdommen / er 29. Centner / oc 730. Helligdommens Seckel oc Vegt. Det giør / try maal hundrede Tuſind / halfftrediesſinds tiuffue Tuſind / Ni hundrede oc tiuffue vngerſke Gylden. Det er halfffierde Tynde Guld / oc 920. vngerſke Gylden. Dog vaar ſaadant Guld / ſom bleff forarbedet til Helligdommen i Ørcken / det koſteligſte Arabiſke Guld.

Men det Sølff ſom bleff forarbedet til Helligdommen / vaar hundrede Centner / Tuſin-

Tuſinde / ſiu Hundrede / fem oc halffierde-ſinds tiuffue / Helligdommens Seckel / Det giør ſaa meget ſom hundrede Tuſinde / halfftrediesſinds tiuffue Tuſinde / Otte hun-drede / ſiu oc fireſinds tiuffue Daler / Oc en halff Daler. Fordi det Folck ſom vaar talt / fra tiuffue Aar oc der offuer / vaare ſex Hundrede gange Tuſinde / try Tuſin-de / fem hundrede oc halfftredieſinds tiuffue / Oc huer maatte giffue en halff Helligdoms Seckel. Det er en Ort aff en Daler / en Marck danſke.

Udaff hundrede Centner Sølff / Det er / aff hundrede Tuſinde / oc halfftredie-ſinds tiuffue Tuſinde Daler / ſtøbte mand Føderne til Helligdommen / oc Føderne til forhenget / Hundrede aff hundrede Cent-ner / huer it Centner / det er halff andet Tu-ſinde Daler / til huer Fod.

Leuitici. 27.

Huo ſom giorde it Løffte / ſkulde giffue ſom efterfølger: En vng dreng / ſom førſt lærde at tale / oc vaar icke offuer Fem Aar gammel / ſkulde giffue fem Helligdommens Seckel / er ſaa meget ſom halfftredie Da-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ler / Oc it Pige barn / ſkulde giffue tre Seckel Sølff / det er / halffanden Daler.

En vng Dreng ſom vaar offuer fem Aar gammel / ſkulde giffue tiuffue Helligdommens Seckel / det er / 10. Daler. Oc en Pige / gaff halffparten ſaa meget / det er / 10. Helligdommens Seckel / det giør fem Daler.

En vng Mand/ſom vaar offuer tiuffue Aar gammel / maatte giffue halfftredieſindstiuffue Seckel / det er fem oc tiuffue Daler: Men en Pige / eller en Quinde / ſkulde giffue trediue Seckel / Det er / femten Daler. En gammel Mand / ſom vaar offuer treſindstiuffue Aar gammel / ſkulde giffue femten Seckel / Det er / halffottende Daler. Oc en gammel Quinde / ſom vaar treſindstiuffue Aar gammel / ſkulde giffue. 10. Seckel / det er / fem Daler.

Numer: 3.

Moſes tog Pendinge til Løſen / for dem der bleffue leffnede offuer Leuiternis Tal / ſom komme for Iſraels Børns førſte fødde / tilſammen / Tuſinde / try hundrede / fem oc tryſindstiuffue Seckel / effter Helligdommens Seckel / Det giør 682. Da-

ler/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ler/oc en halff Daler. Oc hand gaff Aaron oc hans Sønner dem/ effter HERRENS Ord. For huer Førſte fødde haffuer Moſes taget / fem Helligdoms Seckel / det er/ halfftredie Daler.

Numer: 7.

Huer aff Iſraels Førſter Offrede it Sølff Fad/en Sølff Skaal/Oc en Guld-ſked / ſaa at huert Fad holt 130. Hellig-dommens Seckel/ Det er / 65. Daler. Oc huer Sølff Skaal / veyede 70. Seckel / Det er / fem oc trediue Daler / effter Hellig-dommens Vegt. Oc huer Sked vaar 10. lod / eller en Seckel Guld / det er 40. vn-gerſke Gylden. Effterdi det vaar nu tolff Førſter / ſaa er der faare det gantſke Offer: Sølff/ 1200. Daler. Guld/ 450. vngerſke Gylden/ dog haffuer det været aff det koſte-ligſte Arabiſke Guld.

Deut. 22.

Naar en Mand bleff offuerbeuiſt / at hand haffde vden all ſkyld / berycted ſin Ecte Huſtru / Da ſkulde hand giffue hen-dis Fader 100. almindelige Seckel Sølff/ til ſtraff/ Det er 25. Daler / ſaa ſkulde hand dog alligeuel haffue hende til ſin Hu-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ſkru / oc hand maatte icke forlade hende vdi alle ſine dage. Item / huo ſom forkrenckede en Jomfru / da ſkulde hand giffue hende 50. almindelige Seckel Sølff / det er / halfftrettende Daler.

Ioſuæ 7.

Achan / haffde ſtaallet en koſtelig Babyloniſke Kaabe / Oc 200. Seckel Sølff / de giøre 50. Daler. Oc en Guldtunge / ſom veiede 50. Seckel Guld / det er 100. vngerſke Gylden. Thi Texten taler om almindelige Seckel.

Iudicum. 8.

Gedeon forſamlede aff de Hoffuit Span / ſom Iſraels Børn haffde taget fra de ihielſlagne Madianiter. 1700. Seckel Guld / det giør 3400. vngerſke Gylden / thi det vaare almindelige Seckel. Oc Gedeon giorde der aff en Liffkiortel / oc ſette hannem i ſin Stad vdi Ophra / Oc Iſrael bedreffue der met Affguderj / Oc det bleff Gedeon / oc hans Huſſ til forargelſe.

Iudicum. 16.

Philiſternis Førſter loffuede den Quinde Dalila / Om hun vilde forraade Samſon i deris hender / at de da vilde huer giffue hende

hende Tuſinde oc hundrede Sølffpendinge / Det vaare almindelige Seckel / Saa haffuer diſſe 1100. Pendinge giort 275. Daler / Oc huer Førſte vilde giffue hende ſaa meget / Nu vaare de fem Førſter / Thi bleff Samſon forraad for 1375. Daler.

Iudicum. 17.

Det Affguds Billede i Micha Huſſ / paa Ephraims Bierg / veiede 200. Sølff pendinge / det giør 50. Daler / Thi det vaar almindelige Seckel / Oc den gantſke Summa pendinge / ſom bleff vdlagt til ſamme Affguderi / vaar 1100. Sølffpendinge / det er 275. Daler. Men den Leuite ſom tiente hannem / haffuer Micha giffuit huert Aar beneffnde Kleder / oc fyldede hannem Haanden. Oc der foruden gaff hand hannem Aarlig løn 10. Helligdommens Seckel Sølff / det er / fem Daler / fordi Leuiterne finge deris beſolding aff ſaadan Mynt.

1. Samuelis. 2.

Oc huo ſom offuerbliffuer i Leui Huſſ / hand ſkal komme / oc falde ned for hannem / for en Sølffpending. Vdi Hebreiſken ſtaar Agorah; Det haffuer *Forſterus* oc *Auenarius*, vd-

us, vdlagt *pro Scrupulo Argenti*, det giør ſaa meget/ſom en Førſtelig Graaſſe/ Det er/8. huider danſk Mynt: Men om de halffierdeſindstiuffue viſe Mends forklaring er ret/ Oc mand heller vil følge dennem / da kalde de det en *Obolum*, Oc da er denne Sølffpending icke mere/end en halff Førſtelig Graaſſe: 4. danſke huider.

1. Samuelis. 9.

Der Saul ſøgte effter ſin Faders Aſeninder / da haffde hans Dreng hoſſ ſig / en Pending / ſaa god ſom fierde part aff en almindelig Sølff Seckel / Det vaar it halfft quintin Sølff / fire ſkillinge danſke. Saa meget vaar den Sølffpending verdt / ſom Sauls Dreng vilde giffuet de Seere Samuel.

1. Samuelis. 17.

Det Pantzer ſom Goliath haffde/ veiede fem Tuſind Seckel Kaaber / Det er effter vor Vegt / offuer 870. pund Kaaber. Oc Jernit paa hans Spydsſtage / veiede 600. Seckel. Det er effter vor Vegt / 9. pund.

2. Samuelis. 12. 1. Paralip: 21.

Dauid vant den Stad *Rabba*, oc tog

deris

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

deris Kongis Krone / ſom vaar koſtelig giort / aff Guld oc dyrebar Stene / oc den bleff ſæt paa Dauids Hoffuit. Denne Krone veyede it Centner Guld / det kand icke forſtaas om det Hebreiſke Centner / Fordi da ſkulde ſamme Krone veyed/6000. vngerſke Gylden / Det er effter vor Vegt/ 47. pund: Oc da kunde Kongen icke aff ſin ſtyrcke bære ſamme Krone. Men det maa viſſelig forſtaas / om de Syriers Centner / ſom veyede aleniſte fierde part aff it Hebreiſke Centner / Det er / 1500. vngerſke Gylden/ Oc effter vor Vegt tolff pund / ſaa ſuaar vaar den Kongelige Krone vdi *Rabba*, ſom der effter bleff ſæt paa Dauids Hoffuit. Oc efftertdi den Stad *Rabba*, oc det gantſke Amons Børns Land / laa vdi det Land *Syria*, ſaa haffue de oc brugt den Syriſke Vegt. Det kand oc vel være / at Kongerne haffue ſielden baarit ſamme Krone / vden alene vdi deris ſtørſte Maieſtet oc Høytid/ haffue de baaret den.

Mand kunde vel ocſaa forklare dette ord vdi denne Text / at denne Krone effter Vegten kunde været ſaa god / ſom it Hebreiſke Centner Guld. Fordi den vaar giort

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

aff Guld oc dyrebare Stene / ſaa at ſamme Krone kunde veyes hen for 6000. vngerſke Gylden. Och ſaa kand det holdis for en ſynderlig art oc *Phraſis*, at tale met i den Hellige Scrifft / at ſamme Krone haffuer været ſaa god / at betale effter Vegten / ſom it Centner Guld. Fordi / lige ſom den Hebreiſke Mynt neffnis effter Vegten / ſaa neffnde mand oc vdi lige maade / betalningen effter Vegten: ſom wi læſe Zachariæ i det 11. Cap. Oc de veyede ſaa meget ſom ieg galt / 30. Sølff Sølffpendinge: Det er / de betalede for mig ſaa meget ſom ieg kunde gielde. Huilcken mening beſt her vdinden befalder / kand mand bruge.

2. Samuelis. 18.

Joab ſagde til den Mand / ſom haffde ſeet Abſalon henge i Egen: Haffde du ſlaget hannem til Jorden / da vilde ieg giffuit dig paa mine vegne 10. Sølffpendinge / oc it Belte / det vaar halfftredie Daler / oc Manden ſagde: Haffde du end veyet mig 1000. Sølffpendinge i min Haand / det er 250. Daler: Da vilde ieg dog icke lagt min Haand paa Kongens Søn.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

2. Samuelis. 24. 1. Paralip. 22.

Der HERRENS Engel vdſtreckte ſin Haand offuer Jeruſalem / oc vilde ſla Folcket met Peſtilentz / Da kiøbte Dauid / *Arafna* Jebuſiters Lade for 6000. Seckel Guld / det giør 12000. vngerſke Gylden. Oc for Oxen til Brendoffer / gaff hand hannem 50. Seckel Sølff / det er halfftrettende Daler / Thi det vaare almindelige Seckel.

1. Reg: 10.

Dronningen aff Saba / ſkenckte Konning Salomonj Hundrede oc tiuffue Centner Guld / det giør ſiu maal hundrede Tuſinde oc tiuffue Tuſinde vngerſke Gylden: Det er / ſiu tynder Guld / oc der offuer tiuffue Tuſinde vngerſke Gylden. Dog haffuer det været meget bedre end vngerſk Guld / Thi det vaar aff det allerbeſte Arabiſke Guld.

1. Reg. 10.

Konning Salomon haffde til Aarlig indkomſt / ſex Hundrede / ſex oc tryſinds tiuffue Centner Guld / det giør ſaa meget / ſom Ni oc trediue maal hundrede Tuſinde vngerſke Gylden: Det er hen ved 40. tynder Guld / Oc det vaar det koſteligſte Guld

aff

aff Ophir oc Arabia. Men det Sølff ſom Salomon haffde til Aarlig indkomſt / funde mand icke tellie. Thi hand forhandlede det ſaa / at der vaar ſaa meget Sølff vdi Jeruſalem / ſom Stene.

Kong Salomon lod ocſaa giøre 200. Skiolde / aff ſex Hundrede ſtycker Guld. Det er: 600. vngerſke Gylden til huer Skiold. Thi huert ſtycke Guld vaar ſaa gaat ſom en *Drachma*, det er / it quintin Guld / det er lige ſaa meget ſom en vngerſke Gylden. Dog vaar det aff det koſteligſte Guld vdi ſamme Skiolde / meget bedre end vngerſk Guld. Hand lod ocſaa giøre 300. ſmaa Skiolde / aff det beſte Guld: Ja 3. pund Guld / eller oc 300. ſtycker Guld / det er 300. vngerſke Gylden vdi huer Skiold / 2. Paralip: 9.

Kiøbmend haffue ocſaa kiøbt Vogne oc Heſte vdi Egyphten til Kong Salomon / Ja huer Vogn for 600. Sølffpendinge / Det er 150. Daler. Oc huer Heſt for 150. Sølffpendinge: Det er / halffottende oc tredive Daler / Thi diſſe Sølffpendinge vaare almindelige Seckel / huer ſaa god ſom en Marck i danſk Mynt.

Naa-

2. Reg. 5.

Naaman/ Kongens Høffuitzmand aff Syrien/der hand drog fra *Syria,* oc til Samariam vdi Iſraels Land / at hand vilde renſis aff ſin Spidalſke Siugdom/Da tog hand met ſig til vnderholding paa reiſen/ 10. Centner Sølff / Det er 7500. Daler / oc vdi Guld / 6000. vngerſke Gylden. Oc der hand vaar renſit aff den Spidalſkhed/ da løb Giezi Elizæi Prophetis Tienere/ effter den Syrier / oc Naaman ſkenckte hannem 2. par Helligdags Kleder / Oc 2. Centner Sølff: Dette Sølff er Tuſinde oc fem hundrede Daler. Thi haffue de tho Drenge hafft nock at bære / ſom Texten lyder. Men naar mand regner det effter Syriſke Centner / ſom vaar den fierde part aff Hebreiſke Centner / da haffuer Naaman/ hafft met ſig paa ſamme reiſe / ſaa meget ſom 1875. Daler / at regne vdi Sølff. Oc da haffuer hand ſkenckt Giezi 2. Syriſke Centner / Det er 375. Daler / det haffde vel en Dreng kunde baaret. Thi holder ieg det ſaa / at de Hebreiſke Centner / haffue været vdi brug hoſſ de Syrier paa den tid: Fordi de Syrier vaare kort tid tilforne vn-

der

der Iſraels Kongers Regimente / thi haffue de oc holdet deris Mynt oc Vegt effter den Hebreiſke maade oc brug / indtil lang tid her effter / at de haffue forandrit deris Mynt oc Vegt. Thi vil ieg lade det bliffue ved den første Regning / oc holder den for den beſte.

2. Reg. 6.

Der Benhadad / Kongen aff Syrien beleyrede den Stad Samaria / at it Aſens hoffuit galt fireſinds tiuffue Sølffpendinge / Det er 20. Daler. Oc fierde part aff en *Cab*, det er en halff potte / Due møg / galt fem Sølffpendinge / Det er fem Marck i danſk Mynt.

2. Reg. 7.

Men der de Syrier flyde bort fra Staden / da bleff der ſaa god en tid / at en Skieppe Huedemel / galt en Seckel : Det er / en Marck danſk Mynt / Oc tho Skiepper Byg / galt en Seckel : Det er en Marck danſk Mynt / thi det vaar almindelige Seckel.

2. Reg. 15.

Der Phul / Kongen aff Aſſyrien kom oc fordærffuede Iſraels Land / da gaff Menahem Iſraels Konge / hannem tuſinde

Cent-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Centner Sølff / Det er / Siu maal hundrede Tuſinde / oc halffierdeſinds tiuffue Daler / at hand ſkulde holde met hannem / oc ſtadfeſte hannem i Kongeriget. Oc Menahem lagde en Sølffſkat paa de Rigiſte i Iſrael / at huer aff dem ſkulde giffue 50. Seckel Sølff / Det er halfftrettende Daler.

1. Paralip: 23. oc *30. Cap.*

Dauid ſkickede ſin Søn Salomonj forraad / til Templens bygning.

I. Førſt hundrede Tuſinde Centner Guld: det er / Sex hundrede Tuſind gange Tuſind vngerſke Gylden / det er: Sex tuſinde Tynder Guld.

II. End haffuer Dauid giffuet til Templens forraad / aff ſit eget Gods: Try tuſinde Centner Guld / aff Ophir. Det giør / atten Tuſind maal tuſinde vngerſke Gylden / Det er / Hundrede oc fireſinds tiuffue Tynder Guld.

III. Oc de Førſter aff Iſrael haffue giffuet der til / fem Tuſinde Centner Guld / oc Ti tuſinde Gylden. Det giør trediue maal Tuſind oc ti Tuſinde vngerſke Gylden. Det er / tre Hundrede Tynder Guld / oc

Ti

Ti tuſinde vngerſke Gylden. Summa / alt det Guld / ſom Dauid haffuer efterladit ſin Søn Salomoni til Templens bygning / Det er Sex hundrede Tuſinde maal Tuſind / Oc Otte oc fyrretiuffue Tuſind maal Tuſind / Oc Ti tuſinde vngerſke Gylden. Det er tilhaabe 6480. Tynder Guld / oc Ti tuſinde vngerſke Gylden. Større Summa findis icke vdi nogen Hiſtori: der til haffuer det været / det aller koſteligſte Guld aff Ophir oc Arabia.

IIII. Dauid haffuer oc forſkicket i forraad til ſamme Tempels bygning / vdi Sølff.

1. Tuſind maal Tuſind Centner Sølff.
2. Oc der neſt Siu tuſinde Centner Sølff.
3. Oc de Førſter aff Iſrael haffuer giffuet der til / Ti tuſinde Centner Sølff. Dette er i en Summa: Sølff / ſom Dauid haffde beſkicket til Templens bygning. Tuſind maal Tuſind / oc Sytten Tuſind Centner. Det er / Siu hundrede Tuſind maal Tuſind / Tho oc Tryſinds tiuffue Tuſind maal Tuſind / ſiu hundrede Tuſind / oc halfftrediesinds tiuffue Tuſinde Daler.

Nogle

ESDRE: 2.

Nogle aff de Øffuerſte Fædre / der de komme til HERRENS Huſſ i Jeruſalem / fra det Babiloniſke Fengſel / Da haffue de giffuet til det ny Tempels oc Helligdoms bygning / En oc tryſindstiuffue Tuſinde *Drachmas*, Det er / en oc Tryſindstiue Tuſinde vngerſke Gylden / oc fem Tuſinde pund Sølff: Det er oc halffierdeſindstiuffue Tuſinde daler. Oc hundrede Præſtekiorteler.

ESDRE. 7.

Kong *Artaxerxes Longimanus* vdi *Perſia*, befalede ſin Skatmeſtere / at mand ſkulde giffue huad Eſdras den Scrifftlærde begærede til Templens oc Helligdommens bygning vdi Jeruſalem / Hundrede Centner Sølff: Det er fem oc halfffierdeſindstiuffue Tuſinde Daler / naar mand regner effter den Hebreiſke almindelige Vegt. Thi her ſtaar icke effter Kongelige Seckel eller Vegt / ſaa kand det icke anderledis forſtaas / end om den almindelig [illegible]t.

ESDR[illegible]

Kongen vdi *Perſia*, oc hans Raads Herrer oc Førſter / Oc den gantſke Jſraels

C Menig-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Menighed / haffue giffuet til Jeruſalems
Tempels bygning / Oc til Helligdommen
650. Centner Sølff: Det er / fire hundrede
Tuſinde / ſiu oc fireſindstiuffue Tuſinde /
Oc fem hundrede Daler. Oc vdi Sølff
Kar / hundrede Centner. Det er fem oc
halffierdeſindstiuffue Tuſinde Daler. Oc
hundrede Centner Guld / det giør ſex tynder
Guld: Det er / ſex hundrede tuſinde vnger=
ſke Gylden. Item / tiuffue Guldbegere / 50.
vngerſke Gylden i huert Begere / Det er
tilhobe vdi Guld 1000. *Drachmas*, beregnit /
ſaa meget ſom Tuſinde vngerſke Gylden.

Nehemiæ 7.

Hathirſatha / Det er Nehemias / gaff
til Liggendefæet vdi Helligdommen / 1000.
Drachmas, Det er Tuſinde vngerſke Gyl=
den. oc nogle aff de Øffuerſte Fædre gaffue
til Liggende Fæet / oc til Gierningen / tiuff=
ue Tuſinde *Drachmas*, Det er 20000. vn=
gerſke Golt Gylden. Oc vdi Sølff / gaffue
de 1200. pund: Det er / Siu oc tiuffue
Tuſinde oc halfftredieſinds tiuffue Daler.
Oc det andet Folck gaff 20000. *Drachmas*.
Det er / 20000. vngerſke Gylden. Oc 2000.
pund Sølff. Det er 25000. Daler.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ESTER 3.

Den ſtolte Aman vilde vdgiffue Ti Tuſinde Centner Sølff / paa det alle Jøder maatte ihielſlaas oc omkomme: Det giør Siu Tuſind maal Tuſind / oc fem hundrede Tuſinde Daler. Det er / Tryſindstiuffue Tynder Guld. Det er ſaa meget ſom Tryſindstiuffue maal Hundrede Tuſinde Kroner / naar mand effter *Budæi* mening / vil regne huer Krone for 30. Førſtelige Graaſſer / Det er fem Marck danſk Mynt.

EZECHIEL: 45.

En Seckel ſkal haffue tiuffue *Gera*: En Seckel her at beregne / er it lod Sølff. Thi er *Gera* en liden pending / den tiuffuende part aff it lod Sølff: Det er den femte part aff it quintin / icke aldelis en Mari Graaſſe / hen ved s. Miſniſke pendinge: Det er halffemte huid oc en pending vdi danſk Mynt. Saa der fattis dog en femte part vdi en Miſniſker pending / at en *Gera* er icke fuldkommelig s. Miſniſker pendinge.

Ydermere ſiger Propheten i ſamme Capittel / at en *Mina*: Det er it pund / giør

tiuffue Seckel. Fem oc tiuffue Seckel. Oc Femten Seckel.

Her vdaff giffues rettelig at forſtaa: At Hebreerne / haffde try Slags pund / Thi *Maneh*, eller *Mina*, mercker ſaa meget hoſſ dem / ſom it pund.

Mina vulgaris: Det almindelige pund/ (ſom oc tilforne er omtalit / veyede femten Seckel / Det er femten lod Sølff.)

Mina Regia: Det Kongelige pund / veyede tiuffue Seckel / Det er 20. lod.

Oc *Mina Templi:* Det er Helligdommens pund / veyede fem oc tiuffue lod / eller Seckel/ oc det vaar lige vdi Vegten met *Mina Attica*, Det er det Greckiſke pund. Oc dette er den rette mening oc forklarelſe offuer diſſe Ezechielis ord.

Tobiæ. 1.

Den gamle Tobias haffuer aff ſin gode villie / laant oc forſtreckt den fattige Mand Gabel i Rages vdi Meden / 10. pund Sølff / effter Helligdommens vegt / er det 125. Daler.

1. Machab. 10.

Demetrius Konge vdi *Syria*, vilde Aarligen giffue Jøderne til Templens byg-

ning/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ning/ 15000. Seckel Sølff: Det giør/ 7500. Daler / Om de vilde ſtaa met hannem. Oc de fem Tuſinde Seckel Sølff / ſom hans Embitzmend haffde bortuent/ fra Templens indkomme/ vilde hand lade huert Aar komme til Preſterne igen. Det er 2500. Daler / Thi Texten taler om Helligdommens Seckel / Oc huer Seckel er en halff Daler.

1. Machab. 11.

Jonathas / ſom vaar den ypperſte Preſt / bad Kong *Demetrium*, at hand vilde lade gantſke Jødeland / oc de tre Fogedi vdi Samaria oc Galilea være Skatfri / oc gaff for ſamme Frihed. 300. Centner Guld: Det giør atten maal hundrede Tuſinde vngerſke Gylden.

1. Machab. 13.

Simon vilde løſt ſin Broder Jonathan. Oc ſende til Triphon / ſom vaar Kongens aff Syrien / øffuerſte Høffuitzmand / 100. Centner: Det giør fem oc halfftredieſindstiuffue Tuſinde Daler.

1. Machab: 14.

Simon den ypperſte Preſt i Jeruſalem / ſende til de Rommere / en Skiold aff

Guld/Tuſinde pund ſuar: Det giør ſaa meget ſom en Tynde Guld / det er hundrede Tuſinde Vngerſke Gylden.

1. Machab: 15.

Antiochus, Kong *Demetrij* Søn vdi *Syriä*, eſkede aff Simone den ypperſte Preſt i Jeruſalem / for nogle Steder / ſom hand haffde indtaget / 500. Centner Sølff / Oc for den ſkade hand haffde ledit / lige ſaa meget. Det vaar tilhobe 1000. Centner Sølff. Det giør / Siu hundrede Tuſinde / oc halfftrediesinds tiuffue Tuſinde Daler. Men Simon vilde icke ſamtycke Kongens begæring / Dog bød hand ſig til / at ville holde Fred / oc vilde veluillige giffue Kongen 100. Centner Sølff: Det giør fem oc halffierdeſinds tiuffue Tuſinde Daler.

2. Machab: 3.

Der *Heliodorus* effter Kongens befaling / vilde anamme til ſig / hues Sølff oc Pendinge der vaar i Jeruſalems Tempel / da vaar der 400. Centner Sølff: Det er try maal hundrede Tuſind Daler. Oc 200. Centner Guld / Det er / tolff hundrede Tuſinde Vngerſke Gylden: Det giør 12. Tynder Guld. Der nu *Heliodorus* vilde anam-

anamme ſamme Pendinge / bleff hand ned-
ſlagen aff en Reiſener vdi Guld harnſk / oc
tho andre Engler / til Jorden / oc bleff ſla-
gen met Blindhed. *Iaſon* den fortuifflede
ſkalck / haffuer fortryckt ſin fromme Bro-
der *Oniam*, aff det ypperſte Preſte Embede /
Oc paa det hand kunde det bekomme / da
gaff hand *Antiocho*, Førſt 360. Centner
Sølff. Item / 80. Centner Sølff: End
der til / 150. Centner Sølff: Det giør til-
hobe i en Summa 590. Centner Sølff.
Det er tilſammen / fire gange hundrede
Tuſind / tho oc fyrretiuffue Tuſind oc fem
hundrede Daler.

2. Machab: 4.

Denne ſamme fortuifflede Skalck
Jaſon / Der hand fornam nu / effter hand
vaar bleffuen den ypperſte Preſt / oc Kon-
gen holt ſtor Leeg i Tyro / oc Kongen vaar
der ſelff tilſtede: Da ſende hand der hen 300.
Drachmas, Det er ſaa meget / ſom try hun-
drede Vngerſke Gylden / at Offre den Aff-
gud *Herculi* dennem: Men de ſom dette
vaar befalit / vilde det icke giøre / Men de be-
ſtillede for ſamme Pendinge en Skibsruſt-
ning.

Oc at ieg icke regner diſſe *Drachmas* vdi Sølff Mynt/ haffuer denne Aarſage/ Fordi try hundrede Sølff *Drachmæ*, giøre icke mere end halff ottende oc tredue Daler/ ſaa vaare det alt for ringe til at beſtille nogen Skibsruſtning der faare. Thi haffuer ſamme *Drachmæ* været aff purt Guld/ oc huer ſaa god ſom it quintin Guld: Det er en Vngerſke Gylden.

Item / *Menelaus*, der hand bleff vdſent aff den ypperſte Preſt Jaſon / til Kongen / da haffuer hand hycklet oc ſmigret for Kongen / oc vende det ypperſte Preſtedømme til ſig / oc loffuede Kongen 300. Centner Sølff: Det er/ tho gange hundrede Tuſinde/ oc fem oc tiuffue Tuſind Daler/ mere end Jaſon: Men der hand kunde icke betale de vdloffuede Pendinge/ da bleff hand affſkilt met Preſtedømmet igen.

2. Machab: 5.

Antiochus røffuede aff Jeruſalems Tempel / atten hundrede Centner Sølff: Det giør/ tretten gange Hundrede Tuſind/ oc halfftredieſinds tiuffue Tuſinde Daler.

2. Machab: 8.

Antiochus maatte Aarligen giffue de Rom-

Rommere / 2000. Centner : Det giør femten gange hundrede Tuſinde Daler. Item / *Nicanor* lod vdraabe / at hand vilde ſelle / 90. aff de fangne Jøder / for it Centner : Det er for huer Jøde / 5. Daler / oc 5. Førſtelige Graaſſer. Men ſaadant ont forſæt lyckedis hannem icke.

2. Machab: 12.

Iudas Machabeus, ſende 2000. *Drachmas* Sølff til Jeruſalem / til it Synde Offer. Det giør halfftredie Hundrede Daler.

Nu efftersølger Myntens affregning / vdi det Ny Teſtamente.

Matth. 5.

CHriſtus ſiger: Huo ſom icke forliger ſig met ſin Broder / ſkal kaſtis i Fengſel / oc ſkal icke komme der vd / før end hand oc betaler den ſidſte Skærff. Der ſtaar det ord paa Ebreiſk / Ribbua, *Quadrans*, Det er en liden Pending / noget ringere end en

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Miſniſker Pending / noget nær ſom en Hannouerſke huid / Thi det vaar den fierde part *Aßis Minuti.* Det er lidet mere end en blaffert / danſk Mynt.

Matth. 10.

Chriſtus ſiger: Kiøber mand icke tho Spurre for en Pending? Effterdi *As Minutus* vaar en Pending / ſaa god ſom den tiende part aff it quintin Sølff: Da haffuer de tho Spurre kaaſtet icke aldelis en Mattier / Men hen ved fire Hannouerſke huide: Det er / vdi danſk Mynt halfftredie huid / Saa haffuer huer Spurre kaaſtet fem danſke ſmaa Pendinge.

Matth. 17.

Der Chriſtus kom ind vdi Capernaum / da komme de ſom toge Skat / Oc ginge til Peder / oc ſpurde hannem / pleier eders Meſtere oc at giffue Skat? *Didrachmum*, vaar en Pending / ſom veiede tho quintin Sølff / Det er en Ort aff en Daler / en Marck danſk Mynt. Och ſaa meget ſkulde huer giffue for ſig til Skat. Der faare ſender den HERre Jeſus Peder til Stranden / hand drog en *Stater* aff Fiſkens Mund / ſaa god ſom en halff Daler / oc gaff den for ſig

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

oc Chriſto. En *Stater* vaar en Pending/ſaa god ſom tuende *Didrachma,* thi den veicde lige ſaa meget ſom it lod Sølff.

Matth. 18.

Himmerigis Rige lignes ved en Konge/ ſom holt Regenſkab met ſine Suenne/ Oc ſom hand begynte at Regne/kom der en for hannem/ſom vaar hannem Ti Tuſind pund ſkyldig. Vdi den Hebreiſke Text i Matthæi Euangelio / ſtaar de ord paa Ebreiſk Ribbo manim. *Myriadem minarum,* Ti Tuſinde pund: Det giør hundrede Tuſind / oc fem oc tiuffue Tuſinde Daler. Saa meget haffuer den Skalckactige Suend været ſin Herre ſkyldig. Der imod vaar hans met Tienere hannem ſkyldig/ Hundrede Graaſſer. J den Hebreiſke Text ſtaar paa Ebreiſk Meach, Maoth, *Centum obolos,* Det er it halfft hundrede Førſtelige Graaſſer: Fordi / paa Ebreiſk Maach *obolus,* Det er den Siette part aff it quintin / oc giør ſaa meget ſom en halff Førſtelige Graaſſe/ Vdi danſk Mynt/ fire huide. Der faare vil de hundrede *oboli,* giøre ſaa meget ſom halfftrediesinds tiuffue Førſtelige Graaſſer: Det er / tho Daler / fem

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

fem ſkillinge/ oc en huid danſk Mynt. Thi er den Skalckactige Suends Gield Tuſinde gange ſtørre / end hans Mettieneris Gield vaar. Oc det er ſaa ret beregnet/ effter den Hebreiſke Text vdi Matthæi Euangelio. Men effter den Grekiſke Text/ da vaar den Skalckactige Suend/ſin Herre ſkyldig/ Ti Tuſind Centner: Det er/ fem oc halffierdeſinds tiuffue gange hundrede Tuſinde Daler. Eller naar mand vil effter *Budæi* mening / beregne Sølffuet effter Guld: Det er/ for huer Krone/ 30. Førſtelige Graaſſer / vdi danſk Mynt fem Marck/ thi en Førſtelig Graaſſe er 8. danſke huider. Da ville diſſe Ti Tuſind Centner/giøre ſaa meget vdi Guld/ſom tryſindstiuffue gange Hundrede Tuſinde Kroner: Det er/ 60. Tynder Guld. Det er jo en ſtor Summa/ ſom ingen *priuat* Menniſke kunde formaa at betale. Ja de altſomrigeſte oc mectigſte Konger paa Jorden / kunde neppelig opbringe ſaa meget. Mand læſer vdi Eſters Bog / ſom oc tilforne er om rørt/ i det 3. Capitel/at den ſtolte Aman vilde affſted kommet lige ſaadan en Summa Pendinge/ſom vaar Tuſinde Centner

ner Sølff / paa / det hand kunde omkommet alle Jøderne. Oc ſamme tid ſtod det Kongerige *Perſia* vdi ſin ſtørſte flor oc Herlighed. Oc effterdi den onde Aman / haffde all Kongelige Rente vnder ſine hender / Der faare / om det haffde været hannem muelig / at hand kunde forſamlet en større Summa pendinge / da haffde hand det ingenlunde forſømmet / paa det hand kunde fuldkommet ſin onde begæring. Item / *Darius*, ſom vaar Konge vdi *Perſia*, haffuer loffuet oc tilbudet *Alexandro Magno*, at hand vilde giffue hannem ſin Daatter til Ecte / oc hand vilde ſkiffte oc dele *Perſiam* met hannem: Oc offuer alt vilde hand ſkencke hannem / Ti Tuſinde Centner / det er tryſinds tiuffue gange Hundrede tuſinde Kroner. Men *Alexander* vilde ingenlunde ſamtycke dette tilbud. Oc en aff hans Førſter ved naffn *Parmenio*, ſagde til hannem: Der ſom ieg vaar *Alexander*, da anammede ieg ſaadant tilbud. Da ſuarede *Alexander* hannem: Der ſom ieg vaare *Parmenio*, da anammede ieg oc dette tilbud. Da lod *Alexander* tilbiude *Dario*, oc ſagde: Lige ſom der icke kunde være

tho

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

tho Soler paa Himmelen/ Saa kunde icke heller Jorderig haffue tho Konger / ſom til lige ſkulde regnere. Item / *Alexander Magnus*, haffde oc en anden Førſte hoſſ ſig / ſom vaar hannem meget kier oc Troſaſt / hues naffn vaar *Hephæſtion*. Der *Alexander* haffde en gang læſt it Breff / ſom hans Moder hannem tilſcreffuit haffde / vdi huilcket hun haardelige klagede oc ſkieldede / den Førſte *Antipatrum*. Da ſtod *Hephæſtion* oc læſte Breffuit met: Men der Breffuit vaar læſt / da tog *Alexander* ſin Signet Ring aff ſin Finger / oc tryckte *Hephæſtioni* der met paa Munden / giffuendis der met tilkiende / at huad hand haffde læſt / ſkulde holdis heimmeligt / oc være beſeglet. *Alexander* haffde ingen bedre Ven / ſom hand mere elſkede oc fortrode / end *Hephæſtionem*, Oc der hand døde hoſſ den Stad Babylon / da lod *Alexander* hederlig begraffue hannem / oc kaaſtede ſamme Begraffuelſe / Ti Tuſind Centner: Det er / tryſinds tiuffue gange Hundrede Tuſinde Kroner. Lige ſaa meget vaar den Skalckactige Suend ſin Herre ſkyldig / Matth: 18. Item / Jøderne maatte giffue *Pompeio* lige
ſaa

ſaa ſtor en Skat / paa en haſtig tid / der hand offueruant Jeruſalem / 60. Aar for Chriſti Fødſel / ſom *Ioſephus* ſcriffuer. Item / den Gærige Romere *Craſſus*, haffuer och ſaa røffuit aff Jeruſalems Tempel / Trysinds tiuffue gange Hundrede Tuſinde Kroner / det 51. Aar for Chriſti Fødſel. Lige ſaa meget / ſigis der oc / at Kongen vdi Franckerige haffde til Aarlig indkomme / der det ſtod i ſin flor oc Herlighed / ſom er 60. Tynder Guld. Der ſigis oc / at den Tyrckiſke Keiſers Aarlig indkomſt / ſkal være 60. Tynder Guld. Saa kand mand her aff mercke / huilcken ſtor Summa den Skalckactige Suend / vaar ſin Herre ſkyldig. Oc der imod vaar hans metTienere hannem alene ſkyldig / ſom den Grekiſke Text lyder / *Centum Denarios*: Det er / Hundrede quintin Sølff. En *Mina* eller Pund / ſom er halfftrettende Daler / det er / 50. Marck vdi danſk Mynt: eller effter *Budæi* regning / 10. Kroner / huer Krone / for fem Marck vdi danſk Mynt. Effter denne beregning / er den Skalckactige Suends Gield / ſex Hundrede gange Tuſinde ſtørre / end hans arme metTieneris Gield vaar. Oc ſaadan

dan ligelighed eller *Proportion*, er der imel-
lem vor ſtore Synds gield / ſom wi ere
Gud ſkyldige / oc den ringe brøde / ſom vor
fattige Næſte fortørner oſſ met.

Matth. 20.

Vingaards Herren / bleff forligt met
Arbeiderne om en pending til Dagløn. J
den Hebreiſke Text ſtaar det ord Zuza. Oc
i den Grekiſke Text ſtaar *Denarius.* Nu er
Zuza eller *Denarius*, it quintin Sølff / Det
er / en halff Ort aff en Daler / en pending
ſaa god ſom iij. Førſtelige Graaſſer / eller
halffemte Marien Graaſſer / det er / 8. ſkil-
ling danſke. *Matth. 22.*

Der Phariſeernis oc Herodis Tienere
komme oc forſøgte Chriſtum / oc ſpurde han-
nem / om mand ſkulde giffue Keiſeren
Skat eller ey. Da ſuarede Chriſtus den-
nem oc ſagde: J Øyenſkalcke / hui friſte
i mig? Viſer mig Skattens Mynt / Oc
de finge hannem en Pending. Der ſtaar
oc det ord / Zuza eller *Denarius.* Det er /
8. ſkilling danſke.

Matth. 25.

Himmerigis Rige lignis ved it Men-
niſke / ſom drog vden Lands / Oc hand kal-
lede

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

lede ſine Suenne / oc antuordede dem aff ſit Gods. Oc den førſte fick hand fem Centner: Det er / 3750. Daler / oc hand forhuærffuede lige end en gang ſaa meget der met. Den anden fick hand tho Centner / 1500. Daler / hand forhuærffuede oc end en gang ſaa meget der met. Den tredie fick hand it Centner / det er / 750. Daler / hand forhuærffuede intet der met / men hand ſkiulte det i Jorden ꝛc.

Matth. 26.

Iudas Iſcharioth lod ſig forføre aff Gærigheds Dieffuel / oc forraadde den HErre Chriſtum / gick der faare hen til Phariſeerne / oc ſagde: Huad ville i giffue mig? ſaa vil ieg antuorde eder hannem / Oc de gaffue hannem 30. Sølffpendinge / det haffuer været Helligdommens Seckel Sølff. Lige ſom oc *D. Martinus Lutherus*, oc *Matthæus Hoſtus*, oc andre Lærde Mænd ſcriffuer. Saa haffuer huer Pending været it lod Sølff / Thi er Chriſtus forraad / for 15. Daler. Oc for de ſamme Sølffpendinge bleff kiøbt en Pottemagers Ager / Matth. 27. At diſſe Sølffpendinge / vaare Helligdommens Seckel / giffuis der aff tilkiende /

Thi Judas haffde faaet ſamme Pendinge aff de ypperſte Præſter/oc Templens Høff-uitzmend/ Fordi de pleiede altid at handle oc omgaas met ſamme Mynt. Det arme Menniſke Judas / kaſte oc ſamme Pendinge ind i Templet igen / oc packede ſig strax hen/ oc hengde ſig ſelff / oc braſt mit i thu/ oc alt hans induaal vdueltis.

Marci 12.

Jeſus ſad tuert offuer fra Guds Kiſte/ oc ſeer huorledis Folcket kaſter Pendinge der vdi / Oc de Rige lagde meget i Guds Kiſte. Oc der kom en fattig Encke/hun lagde λεπτὰ δυο, *Minuta duo:* det er/tho ſmaa Pendinge der i/ effter danſk Mynt/lidet ringere end halfftredie danſke ſmaa pendinge / eller en Hannouerſke huid. Fordi *Quadrans*, er den fierde part *Aſsis,* oc *As,* vaar den tiende part aff it quintin. Der faare vaar *Quadrans* en Pending / lidet ringere end en Miſniſker pending / thi der fattis den tiende part / at det icke vaar en Miſniſker Pending.

Marci 14.

Der Jeſus vaar vdi Betania i Simons den Spidalſkis Huſſ / da traadde en Quin-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Quinde til hannem / hun haffde it Glaſſ met wforfalſket kaaſteligt *Nardus* Vand: Oc hun brød Glaſſet ſønder offuer Jeſu Hoffuet / det toge nogle aff Diſciplene til miſtycke / oc ſagde: Huad ſkal det wraad / mand kunde ſoldt det Vand for mere / end 300. *Denarijs*, det er / for 300. Quintin Sølff / oc giffuet de Fattige det. Oc effterdi huer *Denarius* er en halff Ort aff en Daler / da ere de 300. *Denarÿ*, halffottende oc trediue Daler / Det er 30. Kroner / naar mand effter *Budæi* mening beregner huer Krone for 30. Førſtelig Graſſer / det er vdi danſk Mynt / huer Krone for fem Marck: da vaar dette Vand 150. Marck danſke værd. Nu vaar dette Vand end dyrere effter Apoſtlernis mening / thi maatte det jo være it kaaſteligt Vand.

Lucæ 12.

Chriſtus ſiger: Kiøber mand icke fem Spurrer for tho Pendinge / Effterdi *As Minutus*, er en Pending / ſaa god ſom den tiende part aff it quintin Sølff / det er lidet ringere end halfftredie danſke huider: Saa kaaſter de fem Spurrer noget ringere end fem danſke huider / det er / for huer Spurre lidet ringere end en danſk huid. Chri-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Lucæ 15.

Chriſtus ſiger: Huilcken Quinde er/ ſom haffuer 10. *Drachmas*, det er/ 10. Pendinge/ huer *Drachma* er en halff Ort aff en Daler/ ſaa giøre diſſe 10. *Drachmæ* tilhobe en Daler oc en Ort/ det er fem Marck danſke.

Lucæ 19.

Himmerigis Rige lignis ved en Edel Mand/ ſom foer vden Lands / at indtage it Rige: Hand fremkallede Ti aff ſine Suenne/ oc fick dem 10. Pund / oc ſagde til dennem/Kiøbſlaar/indtil ieg kommer igen. En *Mina* eller Pund / giør hoſſ Hebreerne fem oc tiuffue Seckel/ det er/ halfftrettende Daler: Och ſaa meget haffuer hand antuordet huer Suend/Oc den gantſke Summa vaar 10. Pund: Det er/ 125. Daler. Saa meget haffuer alle de Ti Suenne ſamptelig anammet / Oc lige ſaa meget haffuer den førſte Suend fortient/ paa ſit ene Pund/ vdi ſin Herris frauærelſe. Den anden Suend fortiente fem Pund/ det er/ trysinds tiuffue oc halfftredie Daler. Oc den tredie Suend fortiente intet / men hand foruarede Pendingene vdi en Suede

dug/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

dug / oc ſette dem icke vd til Vedſlere / thi fortiente hand ingen tack aff ſin Herre.

Iohan: 6.

Der Jeſus vilde beſpiſe fem Tuſinde Mend / foruden Quinder oc Børn / ſom oc haffuer været en ſtor Hob: Da haffuer hand forſøgt *Philippum*, oc ſagde: Huor kiøbe wi Brød / at diſſe kunde æde? *Philippus* giorde ſtrax Regenſkab / oc ſagde: Brød for thu Hundrede Pendinge / er icke nock iblant dem / at huer faaer it lidet ſtycke. Huer pending vaar en *Denarius*, det er / ſaa meget ſom en halff Ort aff en Daler / det er / 8. ſkilling danſke: Saa haffuer diſſe 200. *Denarÿ*, beløbet fem oc tiuffue Daler / det er / 100. Marck danſke. Efftherdi at dette Folck vaar nu 5000. Mend / da haffde huer icke faaet mere Brød / end for halffanden Miſkniſker pending / det er noget ringere end en danſk huid: Huad ſkulde da Quinder oc Børn haffue? thi det haffuer oc været en ſtor Hob / Matth. 14. Thi ſuarede *Philippus* alt ret / at Brød for thu Hundrede pendinge / vaar icke nock iblant dennem / at huer kunde faa noget lidet. De andre Diſcipler ſuarede oc der til / ſkulle wi da gaa

hen/ oc kiøbe Brød for 200. pendinge / det er/ 25. Daler / oc giffue dem det at æde / Marci 6.

Iohan : 12.

Sex dage for Paaſken / ſad Jeſus til Bords vdi *Bethania* met *Lazaro*, ſom hand opuacte aff Døde: Da tog Maria *Lazari* Søſter / it Pund Salue / aff vforfalſket *Nardis*, oc ſaluede Jeſu Føder der met / oc tiurde Føderne met ſit Haar / da bleff Huſet all fuldt aff Saluens luct. Oc Judas knurrede der faare/ oc ſagde: Huor faare bleff icke denne Salue ſoldt for try Hundrede *Denariis?* det giør halffottende oc Trediue Daler. Oc efſterdi denne Salue vaar it Pund/ ſaa vaar det 25. lod: Da kiøbte mand huert lod for halffanden Daler / eller for en Vngerſke Gylden / det er ſex Marck danſke. Det haffuer jo været en offuermaade kaaſtelig Salue / thi ſiger oc Johannes / at ſamme Salue haffuer met ſin hærlige luct / opfyldt det gantſke Huſſ.

Iohan : 19.

Der Jeſus bleff begraffuen / kom *Nicodemus*, oc bar met ſig *Mirra* oc *Aloes*, ſam-

ſammenmengt ved Hundrede Pund / Det giør 2500. lod / ſaa tung vaar den Salue / oc effter vor Vegt 78. Pund.

Actor : 19.

Vdi *Aſia* bleffue Bøger opbrende for halfftredieſinds tiuffue Tuſinde Sølff Graaſſer: Det vaar Rommerſke *Denarij*, huer ſaa god / ſom 8. ſkilling danſke. Thi bleff den tid ſaa mange Bøger forbrent / ſom haffde kaaſtet ſex Tuſinde / halfftredie Hundrede Daler.

Nu Effterfølger en liden Taffle / Vdi huilcken der antegnis / Huorledis / Hebreiſke / Greckiſke / oc Latinſke Vegt oc Mynt / lignis met huer andre: Oc nu effter vor danſke Mynt / det beſte mueligt kand være / er affſæt oc Beregnet.

I.

V*Nciola* : ὀγκιάδιον. Kaldis paa Tydſke / en Hanenköpfflein: eller en halff Goſſer: icke aldelis den tredie part aff en Miſ-

niſker pending: Det er noget nær en danſk ſmaapending.

II.

Minutia: λέπτον: Kaldis paa Tydſke/ en Hannouerſke Swaaren: icke aldelis en Miſniſker pending. Det er noget nær halfftredie danſke ſmaapendinge.

III.

τριόγγιον : κόδραντς. *Teruntius*, paa Ebreiſk Ribbua, er en Hannouerſke huid: Det er noget mere end en danſk blaffert. Den kaldis oc paa Latin *Quadrans*.

IIII.

Calchus, κάλκος: en Flitterchen. Det er en Miſniſker pending/ noget nær tre danſke ſmaapendinge.

V.

Sembella: er icke aldelis tre Goſler. Det er noget mere end fem danſke pendinge.

VI.

Siliqua: κεράτιον: Δίχαλκον: Det er tho Miſniſker pendinge: hen ved halffſiette danſke ſmaapendinge. Fordi/ atten *Siliquæ*, er it quintin Sølff: Det er 3. ſkilling danſke.

VII.

Cidabus: κίδαβος: er noget mere end tre Goſler/

Goſſer / noget mere end tho Miniſker pendinge: Det er vdi danſk Mynt en Søſling/ eller en halff danſk ſkilling.

VIII.

Semiobolus: en Miſerippe/ det er / tre Miſniſker pendinge: Det er effter danſk Mynt noget nær tho danſke huider. Men hoſſ de *Athenienſer,* ἡμιώβολον: vaar ſaa god ſom den Siette part aff en *Drachma,* det er: Fire danſke huider/ oc der aff kaldis *Semiobolus,* ἡμίεκτον: Men *Semiobolus Aeginæus,* vaar ſaa god / ſom fem Miſniſker pendinge: Det er hen ved halffierde huid danſk Mynt.

IX.

As Aereus: ſiue labella argenti: ἀσσάριον. Tydſk Mynt / en Mattier: Det vaar den tiende part aff en *Denario:* Det er vdi danſk Mynt / noget ringere end halfftredie huid. Den Mynt haffde paa den ene ſide / *Ianus* met tho Anſicter: Paa den anden ſide / ſom det fremmeſte paa it Skib.

X.

Obolus Atticus: ὀβολὸς, φόλλις, paa Ebreiſk

Dv Moah,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Moah, det er tho Miſeripper: eller en halff Førſtelig Graaſſe / den ſiette part aff en *Drachma*: Det er fire danſke huider.

XI.

Gerah, er noget ringere end en Marien Graaſſe: Fordi 20. *Gera* giøre en *Siclum*, Det er it lod Sølff / ſaa er derfaare en *Gera* den Femte part aff it quintin Sølff: det er vdi danſk Mynt/ halffemte huid/oc en ſmaa pending.

XII.

Sestertius nummus: σεστέρσιος. Det er / den Fierde part aff en *Drachma*: Det er tho ſkilling danſke.

XIII.

Obolus Aeginæus: λίτρα, er ſaa god ſom Ti Miſniſker pendinge: Det giør vdi danſk Mynt/ noget mere end tho ſkilling danſke.

XIIII.

Diobolus, Scrupulum argenti: Διώβολον *vel* γράμμα, Er en Førſtelig Graaſſe/ eller en Miſniſker Graaſſe. Det er / den tredie part aff it quintin: Vdi danſk Mynt/otte huider.

Triobo-

XV.

Triobolus Atticus, eller *Quinarius*: ἡμίδραχμον, τριώβολον, νόμισμα & ευτε͂α: Det er/halffanden Førſtelig Graaſſe: Vdi Sølff/ it halfft quintin. Det er fire ſkilling danſke.

XVI.

Diobolus Aeginæus: Det er halfftredie Marien Graaſſer/ Vdi huer Marien Graaſſe/ Fem danſke huider/ oc en ſmaa pending. Det er tilhobe/ fire ſkilling/ en huid/ oc en halff ſmaa pending danſke.

XVII.

Tetrobolus Atticus: er tho Førſtelige Graaſſer: Det er/ 16. danſke huider.

XVIII.

Drachma, eller *Denarius*: Er it quintin Sølff. Vdi danſk Mynt/ s. ſkilling: Oc 100. *Drachmæ* hoſſ Grecterne/ giøre it Pund. Det er/ 50. Marck vdi danſk Mynt.

XIX.

Tetrobolus Aeginæus: Er en Skreckenberger. Det er fem Marien Graaſſer: Det er vdi danſk Mynt/ s. ſkilling oc halfftredie danſk huid.

Sextu-

XX.

Sextula: Det er / ſex Marien Graaſſer/ eller fire Førſtelig Graaſſer. Vdi danſk Mynt er det 10. ſkilling / ij. huider.

XXI.

Siclus vulgaris Iudeorum: Det er Jødernis almindelige Seckel. Kaldis paa Gredſke Δίδραχμον. Det er it halfft lod Sølff: Oc vdi danſk Mynt/er det en Marck danſke.

XXII.

Duellæ: *Duæ Sextulæ*: Det er tolff Marien Graaſſer: Vdi danſk Mynt/ er det 21. ſkilling/ oc en huid.

XXIII.

Στατὴρ δεκάλιτρος: Det er halfftrettende Marien Graaſſer. Det er vdi danſk Mynt 22. ſkilling/ oc en danſk blaffert. Den kaldis ocſaa *Stater Corinthius*. &c.

XXIIII.

Stater Tetradrachmus: Denne Pending vaar brugelig baade vdi *Syria*, oc vdi Jødeland. Det er en halff Daler: Oc vdi danſk Mynt/ ij. Marck.

XXV.

Siclus Templi: Helligdommens Seckel/vaar

oc en

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

oc en halff Daler: Vdi danſk Mynt/ ii. Marck. Denne Jødiſke Seckel/ haffuer veyed lige/ ved 384. Byg korn.

XXVI.

Libra Romana, Pondo. It Rommerſke Pund / giør 12. Daler: Det er / 48. Marck danſke.

Vncia, er ij. lod Sølff/1. Daler/iiij. Marck danſke.

Sextans: 2. Daler / 4. lod. Vdi danſk Mynt 8. Marck.

Quadrans: 3. Daler/ 6. lod. Vdi danſk Mynt/ 12. Marck.

Triens: 4. Daler / 8. lod. Vdi danſk Mynt/16. Marck.

Quincunx: fem Daler/ 10. lod. Vdi danſk Mynt/ 20. Marck.

Semis: quaſi Semias: 6. Daler / 12. lod. Vdi danſk Mynt / 24. Marck.

Septunx: 7. Daler / 14. lod. Vdi danſk Mynt / 28 Marck.

Bes: 8. Daler/ 16. lod. Vdi danſk Mynt/ 32. Marck.

Dodrans: 9. Daler / 18. lod. Vdi danſk Mynt/36. Marck.

Dextans: 10. Daler / 20. lod. Vdi danſk Mynt/40. Marck.

Deunx:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Deunx: Elleffue Daler / 22. lod. Vdi danſk Mynt/ 44. Marck.

As: ſiue Pondo. 12. Daler / 24. lod. Vdi danſk Mynt/48. Marck.

Dupondius: 2. Pund. Det er/ 24. Daler: Det er 48. lod. Vdi danſk Mynt/96. Marck danſke.

Treſsis: Tres Aſses. 3. Pund. 36. Daler. Det er/ 72. lod. Vdi danſk Mynt er det 144. Marck.

Octuſsis: octo Aſses. 8. Pund. Det er/ 96. Daler. Vdi danſk Mynt / er det 384. Marck.

Viceſsis: 20. Aſses. 20. Pund. Det er/ 240. Daler. vdi donſk Mynt/ 960. Marck.

Triceſsis: 30. Pund. Det er / 360. Daler. Vdi danſk Mynt/er det 1440. Marck.

Centuſsis: 100. Pund. Det er/1200. Daler: Det er vdi danſk Mynt/ 4800. Marck.

Mina Attica, μνᾶ, det Greckiſke Pund/ er halfftrettende Daler/ eller 10. Kroner: naar mand regner effter *Budæi* meming / huer Krone for 30. Førſtelige Graſſer: Da er huer Krone effter danſk Mynt / fem Marck. Oc da er *Mina Attica.* Det Greckiſke Pund: Vdi

Vdi danſk Mynt/ 50. Marck. Item/ en *Mina Attica*, vaar den Tryſinds⸗tiuffuende part vdi it Centner: oc galt 100. *Drachmis Atticis.* Oc denne *Mina* vaar fire *drachmis* ſtørre end det Rommerſke Pund: Thi veiede det Greckiſke Pund 25. lod. Hebreerne kallede det/ Maneh.

Talentum: It Centner/ τάλαντον, det min⸗dre Greckiſke Centner / giør 1500. Da⸗ler: Det er danſk Mynt/ 6000. Marck. Men naar mand vil effter *Budæi* mening regne / 30. Førſtelige Graaſſer vdi en Kro⸗ne/ ſaa er dette mindre Greckiſke Centner/ 600. Kroner: Oc der gaar 60. *Minæ* vdi it Centner.

Talentum Atticum magnum: giør eff⸗ter *Budæi* mening / 800. Kroner / naar huer Krone regnis 30. Førſtelige Graaſſer/ Det er fem Marck danſke / huer Krone. Da er det tilhobe vdi danſk Mynt / 4000. Marck.

Talentum Hebræum: paa Ebreiſk / Kichar. Det Hebreiſke Centner / ere Tre ſlags/ ſom oc tilforne er omtalet.

Det almindelige Centner / ſom kaldis *Talentum vulgare.* *Talen-*

Talentum Regium: det Kongelige Centner.

Talentum Sanctuarij: Helligdommens Centner. Dette Helligdommens Centner: vaar end en gang ſaa meget/ſom det almindelige Centner. Fordi/det holt 3000. Helligdommens Seckel. Det vaar ſaa meget vdi Guld/ſom tolff Tuſinde vngerſke Gylden. Men vdi Sølff/femten Tuſinde Daler.

Det Kongelige Centner hoſſ Hebreerne/ vaar 90. Grekiſke Pund. Det er/125. Daler.

Men det almindelige Centner/ hoſſ Hebreerne/ vaar tuende ſlags. Det kom der vdaff/ at der kom aff atſkillige Folck oc *Nationer*, ind i det hellige Land/oc der faare bleff Vegten och ſaa formeret.

Talentum ergo vulgare minus: Det er det mindre almindelige Centner. Vaar halffparten/ aff Helligdommens Centner/ Oc holt 60. Greckiſke Pund. Vdi Guld er det/6000. Vngerſke Gylden: Vdi Sølff er det/750. Daler.

Men *Talentum vulgare minus*: Det er/ det ſtørre almindelige Centner. Vaar vdi Sølff/1250. Daler: Oc vdi Guld vaar det Ti Tuſinde Vngerſke Gylden.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

DE SESTERTIIS HÆ TENENDÆ SVNT REGVLÆ.

PRIMA REGVLA.

Seſtertius genere maſculino, idem ſignificat quod Nummus in ſpecie. Det er ſaa meget / ſom den Fierde part aff it Quintin Sølff. *fuit enim Seſtertius, quarta pars Denarij, & facit preciſè nouem nummulos Miſnicos:* Det er ij. ſkilling danſke. *Dicitur Seſtertius quaſi ſemiſtertius, quod in ſe contineat Aſſes duos, & tertium dimidiatum. Notæ eius ſunt: LLS. IIS. HSH. S. Quatuor Seſtertij faciunt Denarium.* Det er it Quintin Sølff. s. ſkilling danſke. *Octo Seſtertij:* er den Fierde part aff en Daler / det er en Marck danſke. *16. Seſtertij:* er en halff Daler / det er ij. Marck danſke. *Viginti Seſtertij, quindecim Groſſos Miſnicos.* Det er / halfftredie Marck danſke. *24. Seſtertij:* Det er iij. Marck danſke. *32. Seſtertij:* Det er iiij. Marck danſke. *40. Seſtertij: faciunt Denarios decem. Groſſos Miſnicos. 30.* Det er fem Marck danſke /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ſaa dyre regner *Budæus* en Krone. *Centum Seſtertij:* giør iij. Daler/ oc iij. Førſtelige Graaſſer: Det er halfftrettende Marck danſke. *Mille Seſtertij:* Det er en oc tre-diue Daler/ oc en Ort: Vdi danſk Mynt/ er det 125. Marck. Det giør 25. Kroner/ huer Krone beregnet for fem Marck.

SECVNDA REGVLA.

Genitiuos plurales, Nummorum & Seſtertiorum, Romani per Syncopen contrahebant. Idem igitur ſignificant. Decem millia Seſtertiorum, & decem Milia Seſtertium. Item, Decies Seſtertium, & Decies Centena Millia Seſtertiorum. Sic eandem ſignificationem habent. Mille Seſtertij. Mille Seſtertium Nummum. Mille Nummum & Mille Seſtertium, & facit hæc Summa 25. Coronatos.

TERTIA REGVLA.

Ex illo Genitiuo plurali facimus nomen generis neutri Seſtertium, propter breuitatem, abiecta voce Mille. Proinde Seſtertium genere neutro, ſignificat mille nummos Seſtertios, & notatur ſic H̄S. *cum lineola ſupra caput extenſa, ſicut Budæus ex vetuſto Plinij codice demonſtrat. Nam ſicut notæ numerorum*

Lati-

Latinæ ſeptem apice notatæ, Millenariæ omnes fiunt, vt Probus Grammaticus teſtatur, Sic hæc Seſtertij nota eſt Millenaria. Hæ enim notæ Ī. V̄. X̄. L̄. C̄. D̄. M̄. *toties Mille ſignificant, quot vnitates in ſe continent. Sic decem Seſtertia, faciunt decem millia nummorum Seſtertiorum:* Det er Try Hundrede oc halfftrettende Daler: eller 250. Kroner: huer Krone regnet for fem Marck. Er vdi danſk Mynt/ 1250. Marck. *Quadraginta Seſtertia, faciunt Quadraginta millia nummorum Seſtertiorum:* Det er Ti Tuſind Kroner. *Tantus fuit cenſus equeſtris ſub Iulio Cæſare, Sexaginta Seſtertia, conſtituunt ſexcenta millia nummorum Seſtertiorum:* Det er/ Tiuffue Tuſind Kroner. *Tantus fuit cenſus Senatorius ante Auguſtum. Mille Seſtertia faciunt Millena Millia nummorum Seſtertiorum.* Det er fem oc Tiuffue Tuſind Kroner.

QVARTA REGVLA.

Supra mille Seſtertia, Romani per Aduerbia ferè loquebantur, infra mille autem nunquam per Aduerbia locuti ſunt. & talis locutio per aduerbia numeralia erat ecliptica, ſubintelligebant enim Romani, Centena millia,

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

lia, exemplis fit res illuſtrior. Decies Seſtertium, id eſt, Decies centena millia nummorum Seſtertiorum, ſiue mille Seſtertia. Cyphris notatur hic numerus, hoc modo. 1000000. Oc det giør fem oc tiuffue Tuſind Kroner. *Centies Seſtertium, id eſt, centies Centena millia nummorum Seſtertiorum. Cyphris notantur ſic.* 10000000. Dette giør / Thu Hundrede / halfftrediеſindstiuffue Tuſind Kroner. *tanti æſtimatus eſt vnio Cleopatræ. Quadringenties Seſtertium, id eſt, Quadringenties Centena millia nummorum Seſtertiorum. Cyphris ita ſcribuntur,* 40000000. Det er / Tuſind gange Tuſind Kroner. Det er/10. Tynder Guld. *Tanti æſtimatus eſt Plinio ornatus Lolliæ. Tiberius dicitur coëgiſſe, vicies ſepties millies Seſtertium, hoc eſt, vicies ſepties millies Centena millia nummorum Seſtertiorum. Cyphris ſcribuntur hoc modo.* 2700000000. Denne Summa giør ſaa meget at beregne. Sex Hundrede / fem oc Tryſinds tiuffue Tynder Guld.

Den

Den Anden part vdi denne Bog / Vdi huilcken alle Korn oc Vin Maader / ſaa meget der omtalis baade i det Gamle oc Ny Teſtamente/det ene effter det andet / bliffuer vdlagt oc forklaret.

Naffn paa Korn Maader.

I.

Chænix: Det er den Tredie part vdi en Brunſuigſke Metze: effter danſk Maal/er det it halfft Ottings Kar. Det er ſaa meget rum / ſom en danſk Paat oc en pægel/ noget lidet mere.

II.

Gomer: Er en halff Brunſuigſke Metze: Det er effter danſk Maal / halffandet Ottings Kar. Det er ſaa meget rum / ſom halffierde danſke Paatter / oc icke aldelis en pægel.

III.

Satum: Det er noget mere end en halff Himbte: Effter danſk Maal/ er det en halff Skæppe / oc it Ottings Kar/ dog en halff Paat ringere: Jordi en halff danſk Skæppe/ oc it Ottings Kar/ tager ſaa meget rum ſom halff-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

trettende danſke Paatter. Men *Satum* er 12. Paatters rum.

IIII.

Epha: Det er en Hebreiſke Skæppe: ſaa ſtor ſom iij. *Sata*. Det er effter danſk Maal / halffanden Skæppe oc it Fierdings Kar: Det er / 35. Paatters rum effter danſk Maal / oc noget mere / hen ved en danſk Paatte.

V.

Letech: En Brunſuigs Malter: Det er lidet ringere end halffanden Tynde danſk Maal.

VI.

Cor oc Homer: Er tho Brunſuigs Malter: Det er lidet ringere vdi danſk Maal / end iij. Tynder.

Naffn paa Øl oc Vin Maader.

I.

Hemina: Effter Tydſken kaldis det en halff Nøſſel. Det er en pægel vdi en danſk Paatte.

II.

Log: *Sextarius*: En Nøſſel: Det er en halff danſk Paatte.

III.

Cab: Er it halfft Støffken: Det er tho danſke Paatter.

IIII.

Hin: Er en ſtor Kande / ſom tager 12. Nøſſel: Det er ſex danſke Paatter.

V.

Cad: Er en Olie Krucke / huor meget den holder / er vuiſt.

VI.

Cad *vel Cadus Maior.* Er it Kar ſom tager 60. Nøſſel. Det er 30. danſke Paatter / Det er ſom en fierding øl hoſſ oſſ danſke.

VII.

Bath: it Fad / eller Fierding / ſaa ſtor ſom 72. Nøſſel. Det er 36. danſke Paatter. Dette vaar en Maade ſaa ſtor / ſom en *Epha.* Ezech: 45.

VIII.

Homer: En VinMaade / eller en Olie Maade. Er / 720. Nøſſel. Det giør 90. Støffken. Nu tager en Vin Amme icke mere end 40. Støffken. Det er / 160. danſke Paatter. Thi er en *Homer.* 9. Støffken: Det er / 66. danſke Paatter større / end tho Vin Ammer.

Thi er en *Homer* effter danſk Maal/ noget nær ſaa ſtor / ſom iij. Tynder.

Oc dette er vdi nogen maade / den rette ligelighed her hoſſoſſ/ paa Hebreernis Korn Maader / Vin oc Olie Maader / ſaa meget mueligt kand være. Men der ſom nogen begærer at vide/ huor aff mand haffuer vddraget diſſe Maaders ligelighed oc *propor-tion*: Da kand mand beſee oc offuerueye den lille Taffle/ſom findis mod enden i denne Bog: Huilcken der er vddragen aff *Hieronimo, Ioſepho, Philippo Melanthone, Ioachimo Camerario*, oc aff andre Høylofflige Scribenter / der finder mand vdi / den rette ligelighed oc *proportion* om atſkillige Maader.

Affregning / paa Maal oc Maader vdi det gamle Teſtamente.

Geneſ: 18.

DEr Abraham herbergede de tre Mend / ſom komme til hannem / ſkyndede hand ſig i Paulunet til Sara / Oc ſagde:

Skynde

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Skynde dig oc degne tre Maader Huede/ elt oc bage Kager. Diſſe tre *Sata* vaar en *Epha*, Det er en Hebreiſke Skæppe: Det er ſaa meget ſom den fierde part vdi en danſk Tynde/ oc ſex danſk Paatters rum.

Exodi. 16.

Oc Moſe ſagde til Aaron/tag it Kruſſ oc læg en *Gomer*, fuld aff Man der vdi/ oc lad det bliffue for HERREN. Oc i det ſamme Capittel/ giffuer Moſes tilkiende/ at en *Gomer* vaar den Tiende part aff en *Epha*. Det er/ at en *Gomer* er effter danſk Maal/ noget nær fire danſke Paatters rum.

Exodi. 29.

Oc dette ſkaltu giøre met Alteret: Du ſkalt altid huer dag Offre der thu Lam/ Aars gamle/ It Lam om Morgenen/ det andet om Afftenen. Oc til it Lam en Tiende part reent Huedemeel/ blandet met en Fierding aff en *Hin* ſtøt Olie: Oc en Fierde part aff en *Hin* Vin til drick Offer. Det er/ Du ſkalt tage ſaa meget ſom tre Nøſſel/ det er halffanden danſke Paatter Olie: Oc tre Nøſſel Vin der til/ det er halffanden Potte Vin. Fordi *Log:* vaar

 en

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

en Maade hoſſ Hebreerne / ſaa ſtor / at der gick vdi ſex ſtegte æg. Oc *Hieronimus* kalder ſamme Maade *Sextarium*, Det er en Nøſſel / nu vaar en *Hin* ſaa ſtor / ſom Tolff *Log*, eller Nøſſel / Det er 12. danſke halffue Paatter: Saa er der faare den fierde part aff en *Hin*, tre Nøſſel / Det er halffanden danſke Paatter.

Exodi. 30.

Oc HERREN talede met Moſe / oc ſagde: Tag til dig de beſte Vrter / de edelſte Myrrhe / fem Hundrede Seckel eller lod: Oc halff ſaa meget Canelebarck / Det er thu Hundrede halfftredieſindstiuffue lod. Oc *Calmus* thu Hundrede oc halfftrediesindstiuffue lod: Oc fem Hundrede lod *Caſien*, effter Helligdommens Seckel: Oc en *Hin* Olie / aff Olie Træ / oc formenge det effter Apoteckers kaanſt. En *Hin* er ſex danſke Paatter.

Leuit. 5.

Huo ſom haffde forgrebet ſig vdi nogen Synd / oc formaatte icke tho Turtel Duer eller tho vnge Duer til Offer: Da ſkulde hand bære frem for ſin Synd hans Offer / tiende parten aff en *Ephi* Huede-Meel

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Meel til Synd Offer. Det er ſaa meget/ ſom en *Gomer*, vdi danſk Maal er det hen ved fire Paatters rum.

Leuit. 14.

Naar nogen Spidalſk ſkulde reenſis/ da ſkulde hand den ottende Dag / tage thu Lam vden lyde / oc it Aars gammelt Faar vden lyde/oc tre tiende Huede Mel til Mad-Offer/ blandet met Olie / oc en *Log* Olie/ det er en Nøſſel: Det er en halff danſk Paatte. De tre Tiende Huede Meel/vaar tre *Gomer*: Det er en halff danſk Skæppe/oc tho Potters rum.

Numer: 15.

Til Mad Offer bleff blandet tre Tiende Huede Mel/ met en halff *Hin* Olie: Oc til dricke Offer en halff *Hin* Vin. Tre Tiende Huede Mel/ er tre *Gomer*: Det er en halff danſk Skæppe/oc tho Paatter. En halff *Hin* Olie / er ſex Nøſſel: Det er tre danſke Paatter. En halff *Hin* Vin/ er oc tre danſke Paatter. Oc vndertiden den tredie part aff en *Hin* Olie: Det er halffanden danſk Paatte. Oc den tredie part aff en *Hin* Vin: Det er oc halffanden danſk Paatte.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Deut: 27.

Du ſkalt icke haffue tho *Epha:* Det er tho Hebreiſke Skæpper i dit Huſſ / en ſtor oc en liden.

Iudic: 7.

Der Gedeon vilde effter Guds befalning / føre Krig imod Madianiterne / da fick hand huer Krigsmand / ſom vaar met hannem / en Baſune i ſin Haand / oc tomme Kruſſ oc Bluſſ der vdi. Diſſe Kruſſ/ vaare *Cadi minores:* Olie Kruſſ / til bered ſom Lamper / vdi huilcke mand pleiede at bære Bryllups Bluſſ. Fordi det vaar ſeduaanligt i gammel tid / at Brudgommen ſkulde om Afftenen hente ſin Brud / Oc da bleff der tilſkickede nogle ſkønne Jomfruer / ſom ſkulde bære for Brudgommen / Bryllups Bluſſ / oc ſkøne klare Lamper. Der aff haffuer oc den HErre Chriſtus fremdraget den ſkøne lignelſe / om de Tj Jomfruer / ſom ginge imod Brudgommen / Matth. 25. Mand ſkal oc her acte oc mercke denne vnderſkeden / at vdi diſſe Jomfruers Lamper / om huilcke Chriſtus taler / haffuer været Olie: Men vdi Gedeons Olie Kruſſ / vaar ingen Olie / men det

vaa-

vaare tomme OlieKruſſ/met en tyck Bug/
oc en ſmal halſſ / oc der vdi haffuer ſtaaet
Liuſſ oc Bluſſ. Diſſe Olie Kruſſ kalledis
Cadi minores, Fordi de vaare icke ſynderlige
ſtore/ men ſaa ſmaa oc lætte / at mand vden
all beſuæring / lættelige kunde bære det i en
Haand: Men huor meget der gick vdi
huert aff dem/ det er vuiſt.

Ruth. 2.

Den vnge Encke Ruth / den Moabi-
tiſke/ vaar icke lad oc fuel / Men gick hen
paa *Boas* Ager oc Marck/ oc ſanckede Ax op
effter Høſt Folcket: Oc om Afftenen der
hun kom hiem / oc ſlo Kornet aff / da fick
hun der aff en *Epha* Korn: Det er halff-
anden danſke Skæpper/ oc ſex Paatter.

Ruth. 3.

Der Ruth lagde ſig om Afftenen /
hoſſ *Boas* Føder/ Oc begærede at hand vilde
tage hende til Ecte: Om Morgenen der
hun ſtod op / da gaff hand hende ſex Maa-
der Byg / Det er ſaa meget ſom tho danſke
Skæpper oc 8. Paatters rum.

1. Samuelis. 17.

Der Kong Saul vilde drage vd met
ſit Folck / oc ſtride imod Philiſterne:
Da

Da ſende Jſai/ Dauid til Leyeren/ at hand ſkulde bære en *Epha* Ax: Det er halffanden danſke Skæppe / oc ſex Paatter rum/ til ſine Brødre.

1. Samuel: 25.

Der Dauid vaar paa Veyen/ met ſit Folck/ at hand vilde ødelagt den vankundige Nabal/ oc hans gantſke Huſſ/ Da giorde den Viſe oc Forſtandige Abigail/ ſig færdig/ oc drog mod den fortørnede oc vrede Dauid / oc met ſin ſkøne tale oc ærlige Skenck / ſtillede hun Dauid tilfreds: Oc hun førde met ſig paa it Aſen/ thu Hundrede Brød / oc tho Flaſker Vin / oc fem ſaadne Faar / oc fem Skæpper Mel: Det er ſaa meget ſom halfftredie danſke Skæpper/ oc it fierdings Kar. Hun haffde oc met ſig Hundrede klaſer Ruſin / oc thu Hundrede klaſer Figen.

1. Konge Bog 7.

Det ſtøbte Haff / ſom ſtod paa tolff Øxen / vaar ſaare konſtelig giort / aff det beſte Kaaber / oc vaar Ti alne langt / tuert offuer fra den ene bræd til den anden/ oc fem Alne høyt / oc en ſnoer Trediue Alne lang/ vaar maalet trint omkring: Oc tyckheden

heden der paa / vaar en Haand bred / oc der ginge thu Tuſinde *Bath* vdi : Det er thu Tuſinde Tynder Vand. Men huer aff ſamme Tynder vaar icke ſtørre end en *Epha:* Det er / hoſſ oſſ danſke / ſaa meget ſom en Ølfierding / oc ſex danſke Paatter. Det er 36. Paatter. Oc naar mand regner 120. Paatter vdi en danſk Tynde / da er det ſex Hundrede Tynder / tilhobe. Det er naar mand regner fiorten Tynder vdi en Læſt / Da er de 2000. *Bath:* 42. Læſter oc 12. Tynder. Saa meget gick der vdi det Haff / Kong Salomon lod ſtøbe.

1. Reg: 7.

Kong Salomon lod oc giøre Ti Kaaber Kedle / at der ginge 40. *Bath* vdi huer / oc vaare fire alne ſtor. Huer *Bath* vaar ſaa ſtor ſom ſex oc trediue Paatter. Saa ere der faare diſſe fyrretiuffue *Bath,* ſaa meget ſom 9. Ammer : Det er effter danſk Maal / tolff Tynder. Saa meget Vand gick der vdi huer aff diſſe Ti Kaaber Kedle.

1. Reg: 17.

Der Elias begærede / at den Encke vdi *Zarepta* ſkulde giffue hannem noget

Vand/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Vand at dricke / Oc en mundfuld Brød. Da ſuarede hun / oc ſagde: Saa ſandelig ſom HERREN din Gud leffuer / Jeg haffuer intet baget / vden en haandfuld Mel i *Cad*, Det vaar ſaa ſtor it Kar / at der gick vdi / ſex Støffken: Det er fire oc tiuffue danſke Paatter. Oc ſagde hun / der til haffuer ieg lidet Olie i Olie Kruſit. Da ſagde Elias / Saa ſiger HERREN Iſraels Gud / Melet i *Cad* ſkal icke fortæris: Oc der ſkal icke fattis i Olie Kruſit / indtil den dag / at HERREN ſkal lade regne paa Jorden.

1. Regum. 18.

Der den Prophet Elias vilde Offre paa Carmels Bierg / vdi den gantſke Menigheds neruærelſe / oc hand haffde tilred Alteret oc Offeret. Da giorde hand en Graff omkring Alteret / ſaa vid ſom tho Korn Maader. Det er / hen ved tre oc tiuffue Paatters rum. Saa lod hand hente fire *Cad* fulde met Vand / huer *Cad* vaar ſaa ſtor ſom 24. Paatter. Det vaar tilhobe i diſſe fire *Cad*, ſaa meget ſom tre Fierdinger vdi en Tynde ꝛc. Det Vand lod Elias øſe paa Offeret / ſaa at det bleff giort tre

gange

gange/ at Vandet løb omkring Alteret / oc Graffuen bleff oc fuld aff Vandet. Oc der Elias bad til HERREN / da falt HERRENS Ild ned / oc fortærede Brend-Offeret / Veden / Stenene oc Jorden / oc ſlickede Vandet aff Graffuen.

2. *Reg: 6.*

Der *Benhadad*, Kongen aff *Syrien*, haffde belegret *Samariam*, da bleff der ſaa Dyr en tid i *Samaria*, at it Aſen hoffuet galt fireſinds tiuffue Sølff pendinge: Huer Sølff pending ſaa meget ſom en Marck danſke / Det giør fireſindstiuffue Marck. Oc en fierde part aff en *Cab* Due Møg: *Cab*, er tho danſke Paatter / thi vaar fierde part aff en *Cab*, ſaa meget ſom en halff Pot/ det galt fem Sølff pendinge: Det er/ fem Marck danſk Mynt.

2. *Reg: 7.*

Der de *Syrier* bleffue forfærdede oc droge fra *Samaria*, thi HERREN forfærdede dennem: Da bleff der ſaa god en tid effter HERRENS ord / ved *Elizeum* Prophet/ vnder i *Samaria* port / at en Skæppe Huede Mel / det er noget mere end en halff danſk Skæppe / galt en Seckel / Det er en danſk

F Marck.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Marck. Oc tho Skæpper Byg/ det er noget mere end en danſk Skæppe / galt oc en Seckel. Det er en Marck danſke.

2. Paralip: 2.

Der Kong Salomon lod hugge Tymmer oc Træ paa *Libanon*, til Jeruſalems Tempels bygning / Da gaff hand Tymmer Mendene / ſom hugge Træerne / tiuffue Tuſinde *Cor* ſtøt Huede / Oc tiuffue Tuſinde *Cor* Byg. Nu er en *Cor* ſaa meget / noget nær tre danſke Tynder: Der faare ere de tiuffue Tuſinde *Cor* ſtøt Huede / tryſindstiuffue Tuſinde / danſke Tynder ſtøt Huede: Det er / naar mand regner fyrretiuffue Tynder vdi en Skaanſk Læſt / halffandet Tuſinde Skaanſke Læſter / ſtøt Huede. Lige ſaa tiuffue Tuſinde *Cor* Byg. Det er ocſaa tryſindstiuffue Tuſinde danſke Tynder Byg. Oc naar mand regner fyrretiuffue Tynder vdi en Skaanſk Læſt / Da er diſſe tiuffue Tuſinde *Cor* Byg / halffandet Tuſinde Læſter. Thi er baade denne Huede / oc dette Byg ſom Salomon gaff til Tymmer Mendene paa *Libanon*, try Tuſinde Skaanſke Læſter ꝛc. Sammeledis gaff hand dem tiuffue

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ue Tuſinde *Bath* Vin / oc tiuffue Tuſinde *Bath* Olie. Det er halffemte Tuſinde Ammer Vin/ effter danſk Maal er Vinen ſaa meget/ ſom fem Tuſinde/ fire Hundrede/ tryſindstiuffue danſke Tynder: Huer Læſt fiorten Tynder / er try Hundrede halffemteſindstiuffue Læſter. Lige ſaa meget er oc de tiuffue Tuſinde *Bath* Olie/ Det er oc 5460. danſke Tynder: Oc fiorten Tynder vdi huer Leſt/da er det/390. Læſter ꝛc. Oc om dette ſiunis for nogle at være vtroligt/ ſaa ſkal mand der imod oc betencke oc offuerveie/ den ſtore mangfoldighed/ aff Folcket/ ſom dette Arbeide haffuer vdrettet / ſom der ſtaar vdi dette ſamme Capittel: At Salomon ſkickede halffierdeſindstiuffue Tuſinde Mend/ til at bære byrde: Oc fireſindstiuffue Tuſinde TymmerMend: Oc try Tuſinde oc ſex Hundrede/til tilſyns Mend/ ſom ſkulde holde Folcket til tieniſte. Det er/ vdi en Summa / Hundrede Tuſinde / try oc halfftredieſindstiuffue Tuſinde / oc ſex Hundrede Mend. Diſſe vilde viſſelige haffue Mad oc dricke: Oc ieg tencker vel/ at mange iblant dem/haffuer tient for Pendinge / oc holdet deris egen Kaaſt / ellers

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

haffde det været alt for ringe til dennem. Huad ſkulde Hundrede Tuſinde oc fireſindstiuffue Tuſinde Støffken Vin forſlaa/ til Hundrede Tuſind/ try oc halfftrediesſindstiuffue Tuſinde/ oc ſex Hundrede Mænd/ thi huer kunde lidet mere bekomme der aff/ end it Støffken Vin/ Oc lige ſaa meget aff Olien. Vdi lige maade kunde huer neppelige bekomme/ aff det Huede oc Korn/ hen ved fire danſke Skæpper. Det haffde jo været meget ringe til dennem. Der faare er det vel troligt/ at mange aff dennem/ haffuer tient for Pendinge/ oc holdet ſelff deris Fortæring. Ja/ det lader ſig oc anſee/ at Salomon haffuer ſendt det Korn/ Vin oc Olie/ aleniſte til *Hyrams* Kongens aff *Tyro* tienere. Oc at det Iſraelitiſke Folck/ haffuer meſteparten/ aff friuillighed arbeidet paa HERRENS Huſſ/ oc holdet deris egen bekoſtning/ det vaar icke ellers mueligt/ at komme ſaadan en Bygning/ och ſaa langſommelig Vmaadelig bekaaſtning/ til ende/ ſom varede i ſiu gantſke Aar/ før end Templet bleff opbygt. 3. Reg: 6.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Ezechiel: 45.

I ſkulle haffue ret Vegt / oc ret Skæp-
pe / oc ret Maade. *Epha* oc *Bath* ſkulle være
lige / Oc en *Bath* ſkal holde en Tiende deel
aff en *Homer*: Oc *Epha* en Tiende deel aff
en *Homer*. Thi at mand ſkal maale dem
baade effter en *Homer*.

Her er førſt at mercke / at *Homer*, haff-
uer været det ſtørſte Maal hoſſ Hebreerne /
oc vaar it Fad ſaa ſtort / at der gick vdi ſiu
Hundrede oc tiuffue Nøſſel: Det er / try
Hundrede oc tryſindstiuffue danſke Paat-
ter. Naar mand nu regner ſexſindstiuffue
danſke Paatter vdi en Tynde / da haffuer
en *Homer* hoſſ Hebreerne været ſaa meget /
ſom tre danſke Tynder. Oc lige ſaa meget
vdi Korn at maale met.

Epha vaar en Korn Maade: Oc
vaar den tiende part aff en *Homer*. Det er
halffanden danſk Skæppe / oc it fierdings
Kar.

Bath vaar en Vin Maade / oc Olie
Maade / lige ſaa ſtor ſom en *Epha*, oc gick
der vdi / tho oc halffierdeſindstiuffue Nøſſel.
Det er / ſex oc tredive danſke Paatter. Paa
det mand kand diſbedre forſtaa denne gant-

 ſke

ſke Handel / oc diſſe Maaders ligeligħed oc *proportion*, Da kand mand beſee denne lille effterfølgendis Taffle / huor vdi den ene ſettis mod den anden.

Korn Maader.	Vin Maader.
Homer: Er en Korn Maade / holder ſaa meget ſom Hundrede *Gomer*. Vdi danſk Maal er det hen ved tre Tynder.	Homer: Er oc en Vin Maade / oc Olie Maade: Oc gaar der vdi 720. Nøſſel: Det er / 36. danſke Potter. Det er tre danſke tynder.
Epha: Vaar en Hebreiſke Skæppe. Vdi danſk Maal / halffanden Skæppe. Oc it fierdings Kar / oc en danſk Paatte.	Bath: Vaar en Hebreiſke Tynde: Lige ſaa ſtor / ſom *Epha*. Vdi danſk Maal / 36. Paatter.
Satum: Er ſaa meget ſom en halff danſk Skæppe / oc it Ottings Kar. Dog en halff Paatte ringere.	Vrna: Vaar lige ſaa meget ſom *Satum*: Det er 12. danſke Paatter.

Χοεῦσ:

Gomer: Vaar—χοινσ: Congius:

den tiende part aff en *Epha*: Oc den Hundrede part aff en *Homer*. Det er vdi danſk Maal / halffandet Ottings Kar.

Er ſaa meget / ſom en *Gomer*: Noget mere end halffierde danſke Paatter.

Hoſeæ. 3.

Oc HERREN ſagde til mig: Gack end en gang bort / oc bole met den Bolerinde oc Horkone / lige ſom HERREN boler met Iſraels Børn / Oc de dog vende dem til fremmede Guder / Oc bole for en kande Vin. Oc ieg bleff til eens met hende / for femten Sølffpendinge: Det er vdi danſk Mynt / femten Marck. Oc for halffanden *Homer* Byg / Det er vdi danſk Maal / halffemte Tynder Byg ꝛc.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Affregning / paa Maal oc Maader / Vdi det Ny Teſtamente.

Matthei 13.

HImmerigis Rige lignis ved en Surdey / huilcken en Quinde tog / oc blandede hannem i tre Skæpper Mel / indtil det bleff aldelis ſured igennem. Diſſe tre *Sata*, hoſſ Hebreerne / giorde en *Epha*: Det er vdi danſk Maal / halffanden Skæppe / oc it fierdings Kar. Oc der til en danſk Paattes rum.

Lucæ. 16.

Der den Vretfærdige Huſſ Foget / regnede met ſin Herris Skyldener / bleff den førſte ſkyldig / Hundrede *Bath* Olie. Det er Hundrede Hebreiſke Tynder Olie. Oc gick vdi huer *Bath*, eller Tynde / ſex oc trediue danſke Paatter. Det er trediue danſke Tynder Olie. Nu bad den Vretfærdige Huſſ Foget / at denne Skyldener ſkulde ſcriffue halfftrediesindstiuffue *Bath*. Det er femten danſke Tynder.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Den anden Skyldener / vaar ſkyldig Hundrede *Cor* Huede. Det er try Hundrede danſke Tynder Huede. Nu bad den Wretfærdige Huſſ Foget hannem ſcriffue/ fireſindstiuffue *Cor* Huede: Det er thu Hundrede oc fyrretiuffue danſke Tynder Huede.

Saa haffuer der faare den Wtro Huſſ Foget / den førſte Skyldener til beſte / ſtaalet halff parten: Det er/ femten danſke Tynder Olie/ fra ſin Herre. Den anden Skyldener til fordeel / haffuer hand ſtaalet fra ſin Herre den femte part: Det er / tiuffue *Cor* Huede / det er / ſaa meget ſom tryſindstiuffue danſke Tynder Huede.

Iohannis 2.

Vdi det Bryllup i *Cana Galilea*, befalede den HERre Chriſtus/ tienerne / at øſe ſex Steenkar fulde aff Vand/ huilcket hand omuende til god Vin: Oc der gick vdi huert Vandkar / tho eller tre *Metretæ*, ſom den Greckiſke Text formelder. En *Metreta* holt tryſindstiuffue Nøſſel: Det er effter danſk Maal / trediue Paatter / eller halffottende Støffken. Nu kand mand ſaa ſette det/ at de tre førſte Vandkar/ huert

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

aff dem haffuer taget tre *Metretas.* Det er halffemteſindstiuffue danſke Paatter: Thi er der ganget vdi de tre førſte Steenkar/ tho danſke Tynder oc en fierding Vand. Thi acter ieg/ at det haffuer været ſtore Steenkar/ giort vdaff ſterck Steen/ vdi huilcke mand ſkulde bære Vandet/ Oc icke haffue ſtaait aleniſte til at toe henderne vdi/ Men at mand aldelis nøgen kunde trine i dem/ oc effter Jødernis reenſelſe/ kunde Bade oc reenſe ſig der vdi: Thi Jøderne haffuer hafft ſaadanne atſkillige Bad. Ydermere maa mand regne de andre try Vandkar ſaaledis/ at der gick vdi huert aff dem/ tho *Metretæ:* Det er tryſindstiuffue danſke Paatter Vand/ Det er/ vdi dem alle tre/ gick halffanden danſke Tynder Vand. Saa haffuer Chriſtus giffuet Brudgommen oc Bruden til Bryllups ſkenck/ tre Ammer Vin/ naar mand regner 40. Støffken vdi huer Amme.

Apocalipſis. 6.

Oc ieg hørde en Røſt/ ſom ſagde: En *Chænix* Huede: Det vaar en Maade hoſſ Hebreerne/ ſaa ſtor ſom en danſk Paatte: for en Pending: Det vaar otte ſkilling danſke.

danſke: Fordi *Chænix* vaar den Fierde part aff it Støffken. Oc tho *Chænices* Byg/ det er ſaa meget ſom tho danſke Paatter / for en pending: Det er otte ſkilling danſke. Nu ſkal mand her acte effter Gredſken / fordi vdi den Grekiſke Text ſtaar det ord *Chænix*, vdi danſken ſtaar en Maade ꝛc. Nu er vor danſke Skæppe ſaa ſtor / ſom ſaadanne tiuffue *Chænices.* Thi vilde en Skæppe Huede effter vort danſke Maal/ kaaſte halfftredie Daler: Det er 10. Marck danſke. Oc tho Skæpper Byg / vilde oc kaaſte halfftredie Daler: Det er / 10. danſke Marck. Det vilde jo bliffue en forſkræckelig Dyr tid / ſom *Iohannes* taler om. Gud beuare oſſ naadelig.

Dette er oc merckeligt at acte: At de gamle Grecker / haffue været meget flittige vdi deris Huſſholding / Oc de haffue hafft en vis maade / huor meget mand ſkulde giffue huer Tienere til ſin Fortæring huer dag: Det vaar en *Chænix.* Det er den tiuffuende part / aff en danſk Skæppe. Der vdi ſkulde giffuis ſaa meget Mad / it Menniſke ſkulde om en Dag behielpe ſig met. Oc til dricke ſkulde hannem giffuis / en Noſſel

Vin:

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Vin: Det er en halff danſk Paatte / det vaar en Tieneris daglige Mad oc dricke. Oc der aff kunde en Herre eller Huſſbonde vide oc forſtaa / huor meget huer Tienere bekaaſtede til vnderholdning det gantſke Aar igennem: Til huer tieneris vnderholdning om Aaret / beløb ſig try Hundrede/ fem oc tryſindstiuffue *Chænices*. Det er ſaa meget Mad der kunde gaa i Atten danſke Skæpper / oc it fierdings Kar. Det er tre danſke Tynder oc it fierdings Kar. Oc 365. Nöſſel Vin til dricke om Aaret: Det er halffandet Hundrede / trediue oc halfftredie Paatter danſke Maal. Det er halffanden Tynde oc halfftredie Paatter danſk Maal rc. Men Gud allmectigſte haffuer meget rigeligere forſørget Iſraels Børn vdi Ørcken / i fyrretiuffue Aar / at hand gaff dem huer en *Gomer*, om dagen / Det er noget nær fire gange ſaa meget ſom en *Chænix*, aff det Himmelſke Man/ til deris Føde. *Cicero octaua Oratione in Verrem*, ſcriffuer: at en *Modius tritici*, en Maade Huede: Det er / en halff danſk Skæppe/ oc it fierdings Kar: vaar kiøbt menlige vdi *Sicilia* for tre *Seſtertÿs*: Det er / fem ſkilling

danſke/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

danſke / oc en huid / oc der til en Miſerippe : Det er noget nær tho danſke huider. Fordi de tre *Seſterty*, ere ſex ſkilling danſke. Oc effterdi en *Chænix* vaar nu den ottende part aff en *Modio*, da galt en *Chænix* ſaa meget ſom tre Miſniſker pendinge / dog noget mere : Det er halfftredie danſke huider. Och ſaa meget ſkulde en Liffegen Tienere fortære hoſſ ſin Herre huer dag / vdi Grecke land / oc der til en Nøſſel Vin : Det er en halff danſk Paatte Vin. Saa ſeer mand vel / at de gamle haffue neppelig fortæret halffparten ſaa meget Mad oc dricke / ſom de nu fortære hoſſ oſſ. Men haffue holdet ſig Edruelig oc Sparſommelig / Der faare haffue de viſſelige / ocſaa været karſkere oc beſkickeligere til all deris Handel / oc huad de ſkulde giøre / end wi. Naturen lader ſig vel nøye met en ringe ting / Men naar den bliffuer formeget beladen oc beſuæret met offuerflødighed / da kand hun ſnart bliffue ſuag / oc der offuer fordærffuet : Oc der vdaff bliffuer it Menniſke wbeſkickeligt / til all ſin Handel oc gierning.

Oc dette er nu ſaa nockſommelig ſagt om Korn oc Vin Maader / ſaa meget der

bliff-

bliffuer omtalet i det gamle oc Ny Teſta‑mente. Men paa det/ at huer godhiertige Læſere kand bekomme/ en ret oc grundelig Vnderuiſſning paa allehaande Hebreiſke/ Greckiſke/ oc Latinſke Maader: Oc at ſaadanne Bøger kunde oc vdi andre Lande bliffue vdſette/ Da vilde ieg oc tilſette denne efftерfølgendis Taffle vdi denne Bog/ vdi huilcken ſaadanne Maader/ ſaa meget mueligt kand være/ bliffuer paa det flitteligſte effter vore Maal oc Maader *proportionerede.* Den gode Gud/ forlene oſſ Naaden der til/ at huer godhiertige Læſere/ kand offuertencke denne handel/ Gud til ære oc behagelighed/ oc ſig ſelff til beſte oc Salighed/ ydermere at læſe met flittighed/ oc betencke den hellige Scrifft. Det vnde oſſ den gode Gud/ for ſin kiere Søns vor Frelſeris oc Saliggiøreris Jeſu Chriſti ſkyld/ Amen.

Denne efftерfølgendis lille Taffle/ ſom er tilſammendragen aff mange Troſaſte Scribenter/ giffuer tilkiende: Huorledis alle Hebreiſke/ Greckiſke/ oc Latinſke Maader/ bliffuer lignede oc proportionerede mod huer andre.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

TABVLA DE MENSVRIS HEBRAICIS, GRÆCIS, ET LATINIS.

Det er:

En Taffle / om Hebreiſke / Grecki-ſke / oc Latinſke Maader.

Homer, Kor, κόρος, *Corus.* Denne Maade vaar ſaa ſtor ſom *10. Bath,* eller ſom *10. Epha.* eller oc ſom *100. Gomer.* Det er / at en *Homer* er ſaa ſtor / ſom tre danſke Tynder / thi det er effter Tydſk Maal / ſaa meget ſom halffemteſindstiuffue Støffken / beregnet fire danſke Paatter i huer Støffken: Er effter danſk Maal / 360. Paatter / det er / iij Tynder.

Lætæch: er en halff *Homer,* eller en halff *Corus: continet 5. Epha.* Det er vdi vort danſke Maal / halffanden Tynde Korn.

Epha: μέδιμνος. *Medimnus Atticus:* En Hebreiſke Skæppe. Den tiende part aff en *Homer.* Det er effter danſk Maal / ſex oc tredive Paatter.

Bath, βάτος, *Bathus vel Batus:* vaar en Hebreiſke Tynde / lige ſaa ſtor ſom en *Epha.*

Epha. Effter danſk Maal / ſex oc trediue Paatter.

Cad: κάδοσ, *Cadus*, en Leyel. μετρήτη, *Metreta*: Effter Tydſk Maal / halffottende Støffken. Det er trediue danſke Potter.

Ἀμφορεὺσ: *Amphora*, En Leyel eller Kar / ſaa ſtort ſom ſex Støffken: Det er fire oc tiuffue danſke Paatter.

Seah, Satum, καλπὴ *vel* ϛάμνοσ, *Vrna*: Er it Kar ſaa ſtort / ſom tre Støffken. Det er tolff danſke Paatter.

Midda, μοδιόσ: Er en Brunſuigſke Metze. Det er tho Støffken / det er otte danſke Paatter.

Hin: Er en ſtor Kande / en Maade til at maale Vin oc Olie vdi / ſaa ſtor ſom halffandet Støffken: Det er ſex danſke Paatter.

Semimodius: It Støffken. Det er fire danſke Paatter.

Gomer: Det er den Tiende part aff en *Epha*: oc den Hundrede part aff en *Homer*. Det er / vdi danſk Maal / halffierde Paatter / oc noget nær en Pægel.

χοεὺσ, *aut* χοῦσ *vel* χοῦ, *Congius*, er ſaa ſtor / ſom ſex Nøſſel. Det er tre danſke Paatter.

Cabus: *Modiolus*, en liden Maade/ ſaa ſtor ſom fire *Log*, eller fire Nøſſel. Det er tho danſke Paatter.

χοίνιξ, *Chœnix*: Er tho Nøſſel: Det er en danſk Paatte. Dette vaar ſaadant it Kar hoſſ Grecкerne / at it Menniſkis dags Kaaſt ſkulde maalis der met ꝛc.

Quartarius: fuit quarta pars Congÿ: det vaar halffanden Nøſſel. Det er tre danſke pægle vdi en Paatte.

Log: *Sextarius*: En Nøſſel/ſaa ſtor ſom tolff *Cyathos.* Hun kaldis ocſaa *Mina Italica.* Det er/ en danſk halff Paatte.

Hemina: κοτυλὴ. *Cotyla*, ſaa ſtor ſom ſex *Cyathos*: Det er en halff Nøſſel. Det er en pægel vdi en danſk Paatte.

κύαθοσ. *Cyathus*: Vaar en Maade ſaa ſtor / at der gick tolff ſkeder fulde vdi/ Det kaldis it Begere/ſaa ſtort ſom den ſiette part aff en pægel vdi en danſk Paatte.

μυςρὸσ, *Myſtrum*: it halfft Begere / tog ſex *cochlearia*: Det vaar ſaa meget/ſom den tolffte part aff en pægel vdi en danſk Paatte.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Cyame, ſaa ſtor ſom tho Skeder ful-
de. κοχλιάριον: *Cochlearium*, en ſked fuld.
Denne Sked / ſkal være effter ſaadan maa-
de/ at der ſkal gaa it Hundrede/ fire oc fyrre-
tiuffue Skeder fulde vdi en Nøſſel: Det er/
vdi en danſk halff Paatte.

Nu effterfølger nogle Exempler aff Hedenſke Hiſtorier / paa det mand kand oc ſee / at denne lille Bog er oc nyttelig oc gaffnlig/ vdi de Greckiſke oc Romerſke Hiſtorier.

VDi Keiſer *Claudij* tid / vaar der ſaadan en Dyr tid en gang / at en *Modius*: Det vaar en Maade Korn ſaa ſtor / ſom otte danſke Paatter / galt ſex *Drachmas*: Det er tre Marck vdi danſk Mynt. Men ellers galt denne Maade Korn / vdi almindelighed / naar det icke vaar ſaa Dyr tid / icke mere end tre *Seſtertijs*. Det er / ſom tilforne er ſagt / ſex ſkilling danſke. *Suetonius* oc *Dion*, taler om denne Dyre tid. Oc det er den ſamme Dyre tid / ſom den Prophet *Aga-*

bus

hus formedelſt den Hellig Aand/ omtaler/
oc Spaar: Actor: 11.

Om *Pythio Herodot:*
libro 7.

Den Konge *Pythius* vdi *Lydia*, ſom ind-
bød Kong *Xerxem* til Gæſt met alt ſit Krigs
Folck / der hand drog vdaff *Perſia*. Haff-
uer været ſaa Rig / at hand haffde thu Tu-
ſinde Centner Sølff: Det giør ſaa me-
get ſom trediue gange Hundrede Tuſinde
Daler. Oc vdi Guld haffde hand / fyr-
retiuffue gange Hundrede Tuſinde Portu-
galøſer / dog ſiu Tuſinde Portugaløſer rin-
gere. Oc der hand vilde ſkencke *Xerxi* den-
ne Summa Guld til hielp/ at fuldende den-
ne Krig: Da vilde *Xerxes*, icke haffue
det/ Men til en Tackſigelſe for ſaadant til-
bud / da ſkenckte hand *Pythio* ſiu Tuſinde
Portugaløſer/ paa det / at hand vilde opfyl-
de hannem det Tal / ſom vaar fyrretiuffue
Tuſinde Portugaløſer. Effter *Budæi*
regning / vilde diſſe fyrretiuffue Hundrede
Tuſinde *Darici*, eller Portugaløſer: giøre
ſaa meget/ ſom fire Hundrede gange Hun-
drede Tuſinde Kroner: Det vaar fire

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Hundrede Tynder Guld. Thi hand regner en *Daricum*, ſaa god ſom 10. Kroner.

Om *Nouello Torquato.*

Nouellus Torquatus Mediolanenſis: Bekom it tilnaffn / oc bleff kaldet / *Tricongius*: Fordi hand vddrack / *tres congios Vini*: Det er ſaa meget / ſom 9. danſke Paatter Vin / vdi en drick / Oc det giorde hand vdi Keiſerens *Tiberij* neruærelſe. *ſi credendum eſt Plinio. lib. 14. Cap. 22.*

Om den ſlemme oc vanartige Skøge *Lais*, vdi *Corintho.*

Denne *Lais* vaar meget deylig / derfaare komme mange Rige / oc aff de Mectigſte / aff Greckeland til *Corinthum*, at de vilde pleye deris ſlemme oc onde Lyſt oc begæring met hende. Men hun vilde ingen tilſtede oc beuilge / vden de vilde giffue hende ſaa meget ſom hun aff dem begærede. For denne deylige Quindis ſkyld / kom oc den Viſe oc veltalendis *Orator*, *Demoſtenes* til *Corinthum*. Men hand kunde icke met ſin

ſkøne

ſkøne oc venlige tale komme hende til/at hun vilde ſamtycke hannem / vden hand vilde giffue hende Ti Tuſind *Drachmas:* huer *Drachma*, er 8. ſkilling danſke. Det er ſaa meget / ſom fem Tuſinde danſke Marck. Det giør Tuſinde Kroner / huer Krone regnet for fem Marck / effter *Budæi* meregning. Men *Demoſtenes*, vilde icke kiøbſlaa ſaa dyre met hende / om hendis Kierlighed/ vden aleniſte gaff ſaadant it ſuar: οὐκ ὠνοῦμαι μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Det er/ Jeg kiøber mig icke ſaadan Sorg oc bedrøffuleſe/ for Ti Tuſind *Drachmis*, *vide Gellium, lib.* 1. *Cap.* 8.

Terentius in Eunucho.

Act: 3. *Scen:* 2.

Thraſo, holt den Pige aff *æthiopia* ſaa dyre / huilcken *Phedria* vilde ſkencke ſin kieriſte *Thaidi:* at hun ſkulde været kiøbt for tre *Minis*. Det er / for tre Pund / det er tre effter *Budæi* regning / tredive Kroner / huer Krone beregnet for fem Marck: Det er/ halffandet Hundrede Marck danſk Mynt. Oc der *Eunuchus*, ſamptelig met den Pige aff Morland / vaar kiøbte tilhobe for tiuffve

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

ne *Minis:* Det giør 300. Kroner. *Act: 1. Scen: 2.* Fordi *Mina Attica:* holt 10. Kroner/ ſom tilforne er omtalet. Paa det at huer kand/ baade vdi *Terentio,* oc ellers vdi andre/ baade Geiſtlige oc vdi Verdſlige Hiſtorier/ effter *Budæi* regning/ regne *Minas:* Det er Pund. *Drachmas,* oc *Talenta:* Det er Centner/ til Kroner. Da ſkal mand flittelige giffue act/ paa diſſe tre efterfølgendis Regle.

Den Førſte Regel / om *Drachmis.*

Du ſkalt *diuidere Drachmas,* met Ti: ſaa bliffuer der aff / effter *Budæi* regning / Frantzoſke Kroner: Fordi/ *10. Drachmæ* giøre ſaa meget ſom en Krone: Det er fem danſke Marck/ thi en *Drachma,* er 8. ſkilling danſke. Thi er *20. Drachmæ,* 2. Kroner. *30. Drachmæ,* 3. Kroner. *40. Drachmæ,* 4. Kroner. *90. Drachmæ,* 9. Kroner. *100. Drachma,* 10. Kroner. Det er / 50. danſke Marck. Och ſaa meget er én *Mina,* Det er/ it Pund.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Den Anden Regel / om *Minis.*

Du ſkalt *Multiplicere Minas*, ved 10. Da bliffuer der Kroner aff. Fordi / 10. Kroner / giøre en *Minam* eller Pund: Saa vil tho *Minæ* giøre ſaa meget / ſom tiuffue Kroner. Tre *Minæ*, 30. Kroner. fire *Minæ*, 40. Kroner. Otte *Minæ*, 80. Kroner. 9. *Minæ*, 90. Kroner. 10. *Minæ*, Hundrede Kroner. Tiuffue *Minæ*, 200. Kroner. Trediue *Minæ*, 300. Kroner. Tre oc trediue *Minæ*, 330. Kroner. Fire oc trediue *Minæ*, 340. Kroner. Fyrretiuffue *Minæ*, 400. Kroner. Halfftredieſindstiuffue *Minæ*, 500. Kroner. Tryſindstiuffue *Minæ*, er ſex Hundrede Kroner. Det er en *Talentum* eller Centner. Vdi danſk Mynt / er it Centner her at regne / 3000. Marck. Men *Talentum Magnum*, det er det ſtore Centner / holder 800. Kroner. Det er vdi danſk Mynt / 4000. Marck.

Den Tredie Regel / om *Talentis*, Centner.

Du ſkalt *multiplicere, Talenta*, ved ſex Hun-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

hundrede / ſaa bliffuer det Kroner. Fordi/ſex Hundrede Kroner /er en *Talentum Atticum*. Saa er 2. *Talenta*, tolff Hundrede Kroner. 3. *Talenta*, er atten Hundrede Kroner. 10. *Talenta*, ere ſex Tuſinde Kroner. 20. *Talenta*, er Tolff Tuſinde Kroner. 30. *Talenta*, ere Atten Tuſinde Kroner. 100, *Talenta*, ere Tryſindstiuffue Tuſinde Kroner. 10000. *Talenta*, ere tryſindstiuffne gange Hundrede Tuſinde Kroner. Det er / 60. Tynder Guld ɛc. Oc ſaaledis kant du met en ringe Umage gantſke lættelig regne/ *Drachmas*, *Minas*, oc *Talenta*: Effter ſom brugeligt er vdi Greckeland / til Kroner / aleniſte at du giffuer god act paa *Talentum Magnum*: vdi huilcket er 800. Kroner. *Terent: in Phorm: Act: 4. Scen: 3.* Men huor det icke neffnis oc klarlige vdtryckis met naffn / *Talentum Magnum*: Der ſkal Texten forſtaas/ om det almindelige Centner ɛc.

Om den Veldige oc Mectige Konge *Cræſo*, vdi *Lydia*, *Herodot: libro 1.*

Denne Kong *Cræſus*, haffuer affærdiget hærlige *Legation* til *Delphos*: Oc raad-

førde

førde ſig met den Affgud *Apolline*, Om den
Krig/ ſom hand haffde taget ſig faare mod
Cyrum, den mectige Konge vdi *Perſia*, ſkulde
komme hannem til Lycke / oc vendis han-
nem til gode. Oc iblant mange andre
ſkøne Gaffuer / ſom hand paa ſamme tid
ſende til *Delphos*, da forſkickede hand der hen
en Løffue / aff purt Guld / meget Konſteli-
ge giort / ſom veiede Ti pund Guld: Det
giør tryſindstiuffue Tuſinde Vngerſke
Gylden. Det er effter vor Vegt mere
end fire Centner purt Guld: Det er vdi
danſk Mynt / tryſindstiuffue Tuſind oc
try Hundrede Tuſinde Marck. Hand
ſende oc der hen tho ſtore Skaale / den ene
vaar aff purt Guld/meget Konſtelig giort/
veiede halffniende Centner Guld: Det er
ſaa meget / ſom en oc halfftrediesindstiuffue
Tuſinde Vngerſke Gylden. Den anden
Skaal / haffde den drabelige vidberømde
Konſtener *Theodorus Samius*, hærlige be-
redt/ aff Sølff / oc vaar ſaa ſtor / at der gick
vdi / ſex Hundrede *Amphoræ*: det giør /
90. Ammer Vin / naar mand regner huer
Amme for 40. Støffken. For diſſe ſkøne
oc kaaſtelige Gaffuer / haffuer *Cræſus* be-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

kommet / aff den Hyckliſke Dieffuel / it bedrageligt oc tuilraadigt antſuar. Vdi ſaadan maade : *Si Craeſus arma Perſis inferret, magnum imperium euerteret.* Det er/ Om *Craeſus* vilde føre Krig mod de *Perſier*, da ſkulde hand forſtørre oc omkuldkaſte it merckeligt Rige oc Herredøm rc. Her forglemte *Craeſus* at lade ſpørrie / huad heller det ſkulde være hans Rige / eller *Perſien.* Oc der offuer tabte oc miſte hand ſit gantſke KongeRige / bleff fangen / oc ſæt paa it ſtort Baal / at hand ſkulde brendis. Men der hand raabte høyt / vdi ſin ſtore ælendighed / O *Solon*, O *Solon* : Oc der hoſſ gaff tilkiende / at den Viſe Mand *Solon*, haffde tilforne ſagt til hannem / at ingen kand ſige ſig Lyckſalig / før end hand ved ſit endelige affſked aff Verden. Da bleff hand aff metynck giffuen frij fra denne ſlemme død/ aff Konning *Cyro.* Saa ſeer mand / huorledis den ſlemme Sathan betaler *Craeſo*, for hans ſtore Skenck oc Gaffuer. Saadanne oc andre flere merckelige Hiſtorier / kunde diſbedre forſtaas / naar mand effter denne lille Bog / vil ligne oc *proportionere*, Vegten / Mynten/ oc Maader rc.

Den

Den godhiertige Læſere / lade ſig dette rin-
ge Arbeide vel befalde / Oc alting
her vdinden / beuege oc offuertencke
Guds Loff oc ære. Gud være
Loff i Euighed /
Amen.

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Prentet i Kiø= benhaffn/ aff Laurentz Benedicht.

M. D. LXXXVIII.

Paa ſin egen bekaaſtning / Oc findis hoſſ hannem til kiøbs.

Met Kongelige Maieſtatis Frihed.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

et i Kiø-
aff Laurentz
edicht.

XXXVIII.

ſtning / Oc findis
til kiøbs.

e Maieſtatis
ed.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

8go

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)

1076.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 1076 8° (LN 452 8° copy 2)